

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

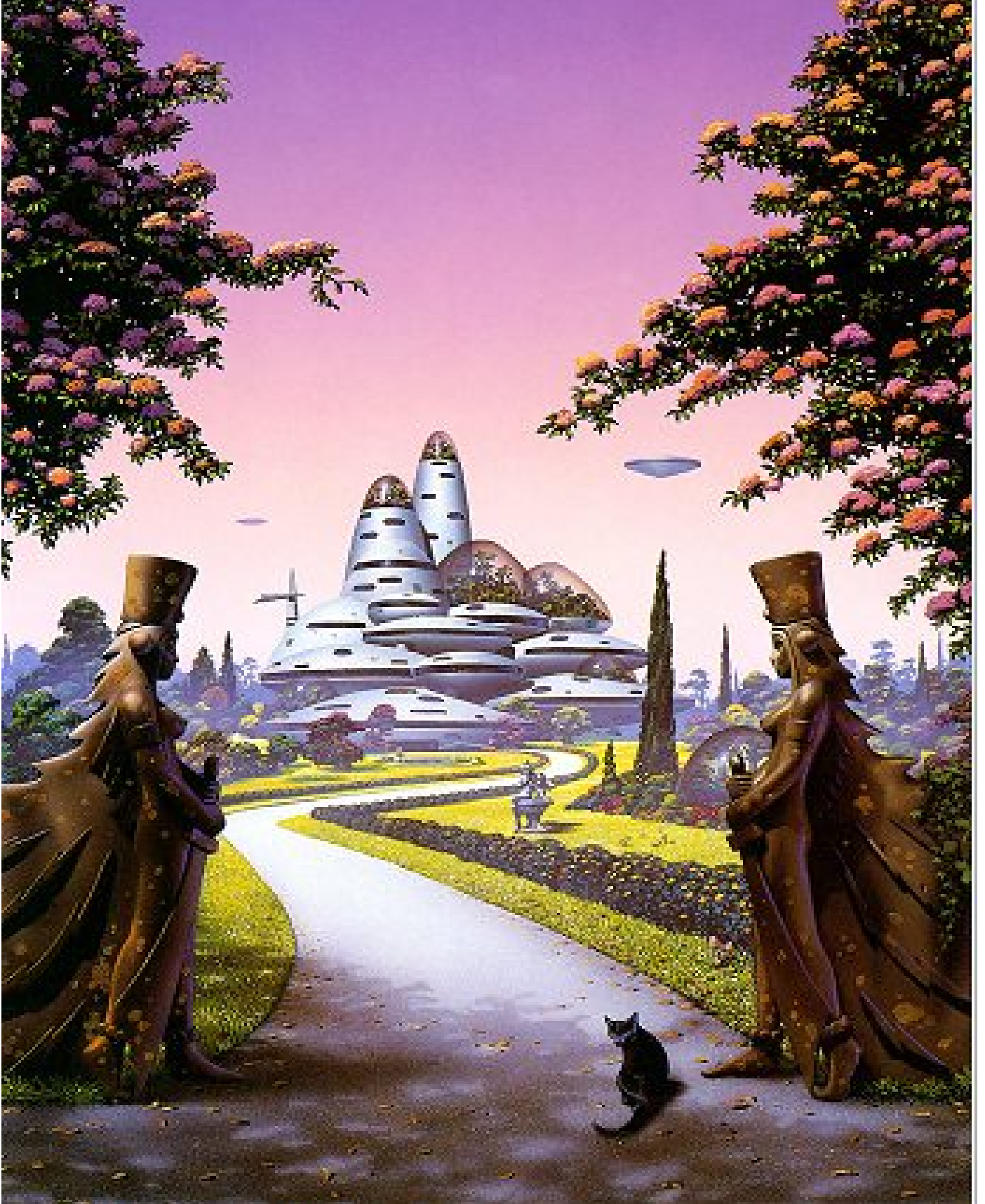
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

YENİ DÜNYALARDA

SAYI 31

HAYAL İLE BİLİMİN BULUŞTUĞU YER

TEMMUZ 2008

PROMET #4

Serdar Yıldız

PROMET - 4

Düşünde Düş Kabuğu sahilinden uzaktaydı, açık denizdeydi ve yanında yüzen bir kedi vardı. Tüyleri su rengindeydi ve ışığı su gibi yansıtıyorlardı. Vural, nirvanasına ulaştığına inanıyordu. Tarifsiz bir doyumdu onun ki... En yakın sahile (ki Düş Kabuğu Sahiliydi o) millerce uzaktaydı. Buna rağmen dalgalar insanı kabul etmemezlik etmiyordu. Deniz, hafifçe havalanan çarşafı gibi tatlı bir hareketlilik içindeydi. Ancak bu yine de onu rahatsız etmiyordu. Tam tersine, kendini annesinin kucağında, beşikte sallanmış gibi hissediyordu.

Hafifçe yukarı, sonra neredeyse belli olmayan bir hareketle aşağı...

Kollarını iki tarafına açmış ve ağırlığını suya bırakmıştı. Gözleri hafif kısıktı, yüzünde hiç sönmeyecekmiş gibi duran bir gülümsemenin sıcaklığını hissediyordu. Bakışları yukarıdaydı. Bulutsuz gecenin hiç çekinmeden gözler önüne serdiği çıplak yıldızların soğuk; fakat aynı zamanda da sıcak olan parıltısını yüzünde hissediyordu. Tıpkı yanında yüzen, damla gözlü su kedisinin bu yumuşak ışığı tüyleriyle soğurması gibi.

Bir dalga daha aktı altından, yavaşça...Yıldızlarla arasında hiç bir şey yoktu, yolunu kaybetmiş olan, en ufak bir bulut parçası bile...Kısacası, görüşüne gökyüzü dışında giren hiç bir şey yoktu. Bu yüzden uzayın içinde olduğunu, uzayın içinde yüzdüğünü biliyordu; çünkü bunu hayal ediyordu. Kulakları suya girince, tanıdık olan o boğuk, büyümlü ve korkunç sesi duymak yerine sessizliği duydu.

Düş Kabuğu Sahili...

Büyüsünü buradan hissediyordu. Hayal bile edilemeyecek denli uzaklıktaki yıldızlara bakmak titremesine yol açtı. Yanındaki sevimli kedi bile ıslak burnunu yukarı kaldırmıştı, derisine yapışmış olan ıslak ve parlak tüyleri yüzünden komik görünüyordu.

İkisi de denizin ortasında salınarak yukarı bakmaya devam etti. Hiç bir şey zorunda olduğundan dolayı bir şey yapmıyordu. Öylece salınıyorlardı ve iri adam, partikülleri kışkındıracak bir sakinlikle buna devam etti. Slate'in düşlediği sahilden uzakta...

Hafifçe yukarı, belli olmayacak şekilde aşağı...

"Miyav!" Kedi tatlı bir sesle, sessizliği bozdu.

Vural, hiç istemese de nirvanasından hafifçe sıyrılıp kediye baktı.

"Miyav!"

Konuşmayı canı istemiyordu. Kediye bakmaya devam etti.

"Miyav!" tekin sesi bu sefer daha değişik çıkmıştı.

"Muyav!" ses değişmeye devam etti. Vural artık nirvanasını terketmişti. Korku dolu bakışlarla su kedisine bakıyordu. Onda değişen bir şey vardı. Tüyleri... tüyleri pamuk şekeriymişcesine eriyordu.

"Muyal!"

Hafifçe yukarı...

"Mural!"

Aşağı...

"Vural?"

Slate'e bakıyordu.

* * *

"Kedi!?" Vural, tulumuna girmeden uyuyakalmıştı. Bu çok tehlikeliydi; ama Sly bununla henüz nerede olduğunu anlamaya çalışan adamı meşgul etmedi.

"Uyandın mı?", diye sordu Slate. Son derece mantıklı bir soruydu. Vural'ın kedi demesiniyse önemsemedi.

İri çocuk hemen cevap vermek yerine başını eğdi, bir süre gözleri kapalı bir halde bekledi. Yüzü buruşmuştu. Düşünden uyanmış olmasına rağmen hala konuşmaktan çekiniyordu. Rüyasındaki sakinlik ve denizin hafif sevimli tavrı karşısında uyanıp yırtıldığı bu dünya şimdi o kadar farklıydı ki.

Kendine gerçek dünyaya geldiğini anlatmaya çalışıyordu, ancak sorun onun bu iki farkı, düşü ve gerçeği, siyahı ve beyazı ayırt edememesi değildi. Sorun, hangisini isteyip istemediğiydi.

"Vural, iyi misin?" Slate'in sesi dalgaların sessizliğinden daha canlıydı.

Uzun süre uyumuş olmasına rağmen, gözlerini açtığında yüzünden okunanlar korkunç bir yorgunluğun işaretiydi. Morarmış gözaltları, sarkmış yanaklar, uzayın en zayıf yapıştırıcısıyla bir arada durmaya çalışır gibi görünen dudaklar, kırışmış bir alın ve ısıltısını kaybetmiş bir surat... Vural'ın cüssesine yakışmayan bebeksi suratı...

Yorgun bakışları gidip geldi etrafında. İri adam bir anlığına yeni doğmuş bir çocuk kadar zayıf göründü ve Slate bu süre içerisinde ne yapacağını şaşırdı. Vural'ın her zaman güçlü görünmesinin, dostluklarının temellerinde yatan bir gölge olduğunu o zaman farkettti.

Neyse ki bu an çok kısa sürdü. Ancak Slate'in aklından "Rufus Cisimciği"ni (Bilim adamlarının yaratıcı olması gerekmez) uçurmuştu.

İri adam "Düş Kabuğu Sahilindeydim" dedi. Başka bir şey söylemedi, bu her şeyi açıklıyormuş gibi durdu. Haklıydı, her şeyi açıklıyordu. Sesi, duygularla boğuluyormuş gibi titremişti. Gözleri, ifade edemediği her damlayla patla-

yacakmış gibi bakıyordu.

Slate onu nasıl bir rüyadan kopardığını anladı, bir gün önce bahçenizde suladığınız güzel çiçekleri o akşam koparan isimsiz –gölge- çocuk gibi davranmıştı.

Vural’ın ne hissettiğini biliyordu, Düş Kabuğu Sahili onun için de değerliydi, hatta daha değerli.

“Özür dilerim dostum,” ve Slate’in sesi bir anda zayıflamıştı. Vural ile sonu gelmeyecekmiş gibi görünen bakışmalardan birini daha yaşadı. Einstein’ın dediği gibi, zaman göreceliydi. Bu lanet evrende her şeyi değiştirebilen tek şey kütleydi ve ona zaman bile boyun eğmişti.

Özellikle “kütleli” birinin gözlerinde zaman bile karanlığa yuvarlanabilirdi.

Slate biraz geri çekilince, Vural’da koridora çıkabildi.

“Onu buldunuz mu?” diye sorabildi Vural. Konuşmaktan hala çekiniyordu. Kedi kadar cesareti yoktu, miyav!

Slate başıyla onayladı.

İri çocuk, kendi kendine konuştu, “Beklediğimden çabuk oldu bu...” Bir süre daha kocaman elleriye alnını ovuşturdu ve ardından iri iri açtığı gözlerle Slate’e baktı. “Sly? İyi misin? Berbat görünüyorsun.”

Sly’ın yüzü endişeliydi. Yoldunda gitmeyen bir şeyler var gibiydi. Vural bundan hiç hoşlanmamıştı.

Slate hafifçe gülümsedi. Çok içten değildi, ancak yine de bir sıcaklığı vardı “Aynaya bakmalısın. Bu arada, bu sefer de ben seni uyandırdım.”

“Önemli değil Sly; ama solgun gibisin,” Vural’ın yüzü annesi için endişelenen bir çocuğun ki gibiydi.

Vural hatırlatmasaydı o acının farkına varmayacaktı sanki. Soru karşısında hemen yüzü buruştu, sesi de çişini tutan biri gibi ızdırapla islanmıştı. “Lanet dürtücülerden olsa gerek. Hala midem yanıyor.”

Vural’ın gözlerine Sly’a tanıdık gelen sıcak bir parıltı yerleşti. Ancak iri adam onun bütün gerçeği söylediğine inanmıyordu.

“Phy’ın aramızdan biri o şeyleri yutarken midesini delmeden aklını başına alacağını sanmıyorum,” Vural biraz sonra Phy’ın karşısına dikilecekmiş gibi konuşuyordu.

“Bu hepimiz için geçerli,” diye cevap verdi Slate.

Vural sadece başıyla onayladı, hala gözlerini ovuşturuyordu. Uykulu bir çocuk gibi “Sly?” diye seslendi.

Slate ilerlemek için arkasını dönüyordu ki durdu.

Vural’ın bakışları ranzadaki uğursuz saate hızlıca gidip geldi. Sadece dört saat uyumuştı ve bu teorik zamana

Rufus’un boğaz temizliği dahildi.

“Neden beni uyandırdın?”

“Üzgünüm, Hal böyle istedi,” diye yanıtladı Slate ve Vural onun canını sıkan diğer konunun bununla alakalı olduğunu hissetti; ama buna herhangi bir tepki vermedi ve Slate’in üstüne gitmedi. Sadece uzamış suratıyla bakmakla yetindi.

Sly, Vural’ın bebeksi yüzündeki değişimi ilgiyle izlediysede de bunu belli etmedi. “Onu bulmamızdan sonra bir süre dinlenmek için çekildi. Ancak bir saat olmadan geri geldi. Doğal olarak Rufus’un uyandırılmasını istedi. Bir süre sonra seni de uyandırmamı söyledi”

“Rufus’u anlıyorum da neden ben?” Vural gerçekten şaşırılmıştı.

“Sanırım uzun bir aradan sonra ilk kez ‘yürüyüş’ yapılıcak ve galiba artık sana kızgın değil,” Slate’in sesi bezgindi ve bunun onda endişe yarattığı apaçık ortadaydı.

“Ciddi olamazsın!” İri avucuyla küçük suratını sıvazladı. Elini çektiğinde uykudan eser kalmamıştı. Gözleri sevinçle parlıyordu.

Slate bu duyguyu iyi biliyordu. “Yürüyüş” çıkmak her zaman için heyecan vericiydi; ancak bu sefer içinde, düşüncelerinin akıp gittiği şeridin üstüne, tuhaf ve davetsiz bir duygu gelip yerleşmişti. Dudakta, çıkıp patlamadan önce hissedilen uçğun, yumuşak dokunun altında yarattığı tuhaf sertlik ve şişkinlik hissi gibiydi. Bu hiç hoşuna gitmiyordu. Son günlerde aklından fazla duygularına güvenir olmuştu. Bilimsel bir araştırma gemisinde tehlikeli bir oyundu bu. Korkunç olansa, duygularının son zamanlarda doğru çıkmasıydı.

Rufus Cisimciği’ni bulduğunda duygularına güvenmişti. Sadece haklı kalmıyorlardı, onun güveniyle gerçekliğe de kavuşuyorlardı. Korkunç olansa, hislerinin bu sefer Vural’ın dışarıda tehlikede olduğunu söylemesi idi.

“Sly? Ne oldu?” Vural’ın alnında yine endişe çizgileri belirdi, biri sihirli değneğiyle onları çizmişti.

Slate aklına gelen ilk kelimeleri yuttu. Bunlar onun endişesi idi ve Vural’ın neşesini kaçırmak istemiyordu. Bu sırada gürültüyle yutkundu fakat bunlar iri adamın daha fazla üstelemesinden başka bir işe yaramadı.

“Ne oldu Slate?”

Slate, dostunu kaybetmekten korktu. “Bu bulutsunun içindeyken dışarı çıkma düşüncesi hoşuma gitmiyor. Bununla ilgili kötü bir his var içimde,”

Vural rahatlamış göründü. Sorunun çok daha ciddi olduğunu sanmıştı. Oysa Slate’in endişesinden -Vural’a göre kuruntu sayılırdı- fazlası değildi.

Az önce yüzünü ovuşturduğu iri elini Sly’ın omzuna

koydu. Başını biraz eğdi.

Slate, Vural'ın uykusu sonrası kokan nefesini duyuyordu; ama bunu önemsemiyordu. Tanrı'nın unuttuğu bir denizde salınan filikadaki bir avuç insandan farkları yoktu.

“Bence bu uzun süredir dışarı çıkmamış olmamızdan. Buraya kendimizi kapattıkça dünyamızın küçüldüğüne inanıyorum. Hem orasını, bilgisayarlarla konuşan insanların olduğu burasına tercih ederim!” Cümlesini gülerek bitirdi Vural. Gerçekten neşelenmişti, erken uyandırılmasına bile aldırdığı yoktu.

Slate gülümseyerek karşılık verdi; ama gözleri gölgeliydi. Kalbi atarken ses ve kan dışında endişe pompalıyordu.

İçinde kötü bir his vardı ve hisleri bu aralar haklı çıkmak gibi kötü bir alışkanlık edinmişti.

Aksini diledi.

* * *

“Şu sivri uçlara bakar mısın Hal? Bu inanılmaz,” Rufus’un sesi heyecandantitriyordu.

Hal’in sesi ise sakindi “Baktım Rufus ve bu inanılır bir şey. Tam karşında duruyor.”

Ama Rufus duramıyordu.

Slate ve Vural geldiklerinde, köprüde Rufus ve Halias’dan başka Garwyn vardı. Garwyn, Slate’ın çalıştığı vardiyadaki projeleri yürütmekten sorumluydu. Bilgisi ve yeteneği Hal ile yaklaşık aynı kapasitede olmasına rağmen yaş ve deneyim yönünden kaybediyordu. Yine de en tepede oturamayan her prens gibi, kraldan fazla seviliyordu.

Rufus ve Hal’in aksine camdan bakmıyordu. Onun yerine Rufus’un sorumlu olduğu konsoldan, büyük ihtimalle tutarsız olan verileri inceliyordu. İçeri giren Sly-Vural ikilisini farketğinde gülümseyerek onlara döndü.

“Merhabalar.”

“Merhaba Garwyn.” diye karşılık verdi Slate. Köprü kapının girişinde bulunan parmaklıklardan destek alıp, kendini ileri fırlattı.

Vural uykusu mahmurluğunu tamamen atamamış olmasına rağmen sıcak bir gülümsemeyle karşılık verdi “Günaydın Garwyn.”

Garwyn’in beklenen cevabı biraz gecikmesine rağmen yine de geldi “Sana da düşaydın Vural” Gülümserken sakallını sıvazlıyordu. Ona doğru tehlike yaratacak şekilde gelen Slate’in, hemen karşısındaki parmaklığa seri bir şekilde tutunup durmasını izledi.

Garwyn, normal sayılırsa kırk iki yaşındaydı. Ancak buradaki herkes gibi “Kış Uykusu hesaba katılırsa” bir asır yaşamış sayılırdı. Yüzü zayıf ve çökgündü ama gözleri her zaman diğerlerinden çok daha canlıydı. Gülümsemeyi severdi ve sakallarının örttüğü gamzeleri bunu daha da etkileyici

kılırdı. Geniş bir alını ve arkaya doğru taradığı kahverengi parlak saçlarıyla her zaman bakımlı dururdu. Hafif kamburdu, yürürken (ki pek az yapılıyordu bu artık) ayaklarına bakan ve biriyle konuşurken bile aklından onlarca şey geçiyormuş izlenimi veren biriydi (ki genellikle doğrudu bu). Kimsenin kalbini kırmak istemezdi. Kendi anlatımıyla “Platon’dan daha fazla platon gibi yaşayan bir platonikti.” Her hafta başından geçenleri (Artık düşlerinde yaşayan bir sevgilisi olduğu söyleniyordu, tabii ona da bir iki satır karalanmadığını düşünmek, burada ‘Mozart’ın yeni bestesini beklemek’ kadar saçmaydı. Yine de kimse ona bunu soramıştı) vericinin başına geçip yazar, ardından rastgele bir yere gönderirdi sinyali. Slate ilk başlarda bunu çok sevimli bulmuştu, oysa şimdi ona korkunç görünüyordu bu. Uzayda düşlerin peşinden gitmek imkansızdı. Kendinden biliyordu bunu. Tuhaf bir karadelik onları çekip alıyordu.

O sinyallerin birilerine ulaşması yüzyıllar alacaktı, çoğu ulaşamayacaktı zaten, ancak yine de şövalyesel bir disiplinle her hafta gönderiliyorlardı. Slate bunu çok acı verici bir deneyim olduğunu tahmin ediyordu. Kendisi bunu asla yapamazdı, zaten kelimelerle arası iyi değildi.

Vural yaklaşıyordu.

Slate, yüzüne gülümseyen yaşlı adama acıdığını farkettiler. Aslında, hepsi acınacak durumdaydı. Hepsinin içinde bir özlem vardı ve çıktıkları bu ‘tek yönlü’ yolculuğun ne anlama geldiğini anlayamamışlardı. Üzücü olansa bunu kimsenin yaşamadıkça anlayamayacağıydı. Sadece adımını atıyordu. Sonrası düşünüş ya da basit bir düş. Bu açıdan bakınca tercihini zaten yaptığını düşünüyordu. Düşlemeye başlamıştı, artık son daha yakındı. Üstelik onun kendini avutacağı sinyal yayınları ya da düşlerden fırlama bir sevgilisi yoktu. Sadece Düş Kabuğu sahili vardı aklında. Orada bir kızın var olduğunu biliyordu ama onunla aralarındaki aşk değildi. Zorunluluktan, ya da rastlantı... İkisi de uğursuzdu. Şansız bir talihleri vardı. Bu yüzden yaşadıkları tuhaflık önemli sayılmazdı. Sadece birbirlerine sarılabiliyorlardı. Bu yüzden önemli olan Düş Kabuğu Sahiliydi.

Garwyn ile bu “rutinlik” problemi üzerine tartışmışlardı bir defasında ve adam ona bambaşka bir örnek vermişti. “Beni asıl üzen şey, burada harcadığımız ve uyuduğumuz zaman içerisinde, Dünya’daki bir çılgının ışınlanmayı keşfetmesi olurdu. Düşünsene! Biz artık son derece demode olan aletlerle keşif yapmaya uğraşırken sıradan bir uzay gemisi bizi bulup, diesel motoru nispetindeki teknolojimizle dalga geçecek ve binbir zahmetle yaptığımız araştırmaları birkaç yıl önce yaptıklarını söyleyecek!”

Korkutucu bir düşünceydi.

Yaşlı platonik, neşesizce gülümsemeye devam ediyordu.

Garwyn’in selamlaması sırasında Rufus ve Halias, derin tartışmalarını bırakıp onlara dönmüştü.

Vural, Slate’in yanına gelmişti. Rufus, Slate’e bütün dişlerini gösteren bir gülümsemeyle “Harika bir iş çıkardın Sly, bu kadar çabuk bulacağınızı tahmin etmiyordum,” dedi.

“Doğrusunu istersen, ben de tahmin etmiyordum,” Slate samimiydi.

Halias’ın suratı asıldı. Slate, asi davranışından dolayı pişmanlık duymuyordu; ama oynadığı tehlikeli kumarda kazandığı için de mutlu olamıyordu çünkü bir tarafı Halias’a hak veriyordu. Burası saç ve damar gibi organik şeylerle bağlanmış ve bir arada zor duran basit bir saldı. Kişisel risklere herkes dahil oluyordu.

“Ben yokken bir şey oldu mu Hal?” Klasik, ezik soruydu Slate’in sorduğu. İnsanın tepkisinden korktuğu birinin, onun hakkındaki düşüncesini öğrenmek için sorduğu, cevabı önemsiz onlarca probleminden biri...

“Pek değil...” dedi Halias. Söylediği soğuk ve doğrudu.

“Selam Hal, Selam Rufus...” Vural, Slate’in yüzündeki endişeyi görmüştü. Birkaç saat önce de kendisi üzerinde dolanıyordu bunun gibi kara bulutlar. Şimdi rollerin değişmiş olduğunu görmek ne kadar şaşırtıcıydı! Gerginliği dağıtmak için araya girdiğindeyse kendisinin de gerildiğini fark etti. Heyecanlıydı da üstelik. Aklında asılı kalan kelime “yürüyüş”tü.

Hal, Vural’a kısa bir bakış attı. Rufus’sa sararmış dişlerini bütün ayrıntılarıyla göstermeye çabalıyordu “Selam Vural, senin yattığını farketmemişim. Uyandığımda buraya gelmen gerektiğini bilseydim uyandırırıldım ama...”

“Önemli değil Ruf.” Vural’ın aklında boğaz temizlemesi-ni andıran horultular yankılanıyordu. Ancak yürüyüş düşüncesi yüzünden bunların moralini bozmasına izin vermedi.

Garwyn neşeli sesiyle ortalığa seslendi “Pekala Hal, Rufus Cisimciği için çalışacak ekip bu mu?”

Hal bir süre durdu “Radjeck’i de ekleyeceğim bu gruba, ama onun önce Alaaddin’in geçen haftasını arşivlemesi gerekiyor. Kısacası onsuz başlayacağız.” Alaaddin bir teleskoptu ve çektiği resimler her hafta arşivleniyordu.

Rufus’un gözleri parlıyordu. Öyle ya! Dünya’dan görülemeyen (Ama Horsehead’dan daha güzel olan) bir bulutsunun içinde, tır kadar olan bir şeye kendi adını vermişlerdi!

Halias, açıklamasına devam etti. “Her zamanki rutin şeyler. Aslında alıcılarımız delirmemiş olsaydı buradan bayağı bir şey incelerdik, ondan sonra da örneklerle başvururduk; ancak bu sefer önce örnek toplayacağız. Sonra incelemelere başlayacağız,” dedi ve diğerleriyle göz teması kurdu

Slate, pilot olarak ne halt edeceğini düşünüyordu. Aslında pek bir şey yapacağı yoktu, bunu o da biliyordu.

Yüreğindeyse Vural’ın dışarı çıkacağını biliyordu ve şimdiden endişesini taşıyordu. Elbette bütün bunlar bir kuruntudan fazlası olmayabilirdi. Belki de Vural haklıydı,

Buraya kendimizi kapattıkça dünyamız küçülüyor.

“Vural, Slate anlattı mı bilmiyorum. Dışarı çıkıp

cisimden örnek alabilir misin?”

Vural bunu bekliyordu zaten “Elbette!” sonra kocaman bir gülücük saçtı ortalığa “...zaten hava değişimine ihtiyacım var.”

Halias’da gülümsedi “Ben de öyle düşünmüştüm.”

Slate ikisinin arasındaki bakışmada bir tuhaflık sezdiyse de bunu önemsemedi. Onun aklında daha önemli sorunlar uçuyordu. “Bunun tehlikeli olduğunu düşünüyorum” diye aralarına girdi.

Vural dışında herkes buz gibi havadan etkilenip Slate’e döndü.

“Bunun tehlikeli olduğunu düşünen tek kişi ben miyim?” Slate’in alnı yine çizgilere gark olmuştu. Soğuk rüzgar, uğuldamadan önce birkaç saniye daha esti. Sonra Halias’ın ağzından ilk sesini verdi “Bunun tehlikeli olduğunu hepimiz biliyoruz. Burada yaşadığımız her saniye tehlike dolu.” Slate, Hal’in sözlerinde saklı olanı anladı.

Hal’s e yorgun sesiyle, embesillere konuşur gibi ağır ağır ilerledi cümlesinde “Bu işin bir parçası; ancak tehlike yüzünden korkumuza esir düşüp her şeyi bir kenara fırlatamayız. Buraya ne için geldiğimizi hatırlayacağız ve işimizi yapacağız.” Her kelimesini kinayeli bir şekilde vurguluyordu.

Garwyn buna cevaben mırıldandı, “Tamam Halias, Slate sadece endişesini söyledi. Biri yere kaçtığımız da yok öyle değil mi?”

Yaşlı adam, yaşlı platonığe kısa bir bakış attı. Rüzgar esmeye devam etti; ama konu kapanmıştı.

Garwyn, endişeyle gruba bakıyordu.

* * *

“Bunu giymenin ne kadar zor olduğunu unutmuşum!” Yürüyüş elbisesinin kemerindeki tokayı kapattı ve kıyafet içindeki sistemlerin çalıştığını gösteren yeşil ışığın yanmasını bekledi.

Slate, o sırada askıdaki başlıklardan Vural’a ait olanı alıyordu. İri adamın başlığının arkasında “Goril” yazıyordu. Onu bulunca gülümsedi.

Vural, yeşil ışık yanınca Slate’e baktı. Dostunun endişelendiğini biliyordu. Konuyu dağıtmak için beceriksizce çabaladı. Sonuçta kendi de heyecanlıydı ve her zaman bir şeyler ters gidebilirdi. Ancak yine de zamanı bunun için berbat etmeye değmezdi. Ne de olsa bu, elinde olan tek eğlenceli zaman dilimiydi. “Canım ne çekiyor biliyor musun?”

Slate elindeki başlığı kaldırdı “Ne çekiyor?”

“Ingrid’i görmek istiyorum,” diye cevapladı Vural.

(Devamı gelecek sayıda...)

KAÇIŞ #2

Ali Öztürk

KAÇIŞ - 2

Uzay gemisi uçsuz bucaksız karanlığa çıkar çıkmaz kabin içinde alkış, ısıklık ve bağışmalardan oluşan bir gürültü koptu. Ankara'daki uzay üssünde kalkış esnasında geri sayımı yapan gürültülü mikrofonik ses de bu coşkuya katılmıştı.

“Artık uzaydasınız çocuklar! Keyfini çıkarmaya bakın!”

Altı kişilik ekip dışında uzay gemisinde hiçbir mürettebat yoktu. Tüm uçuş planı görev bilgisayarına kalkıştan saatlerce önce yüklenmişti. Geminin yörüngesi boyunca uğrayacağı tüm noktalar ve yapacağı manevralar bilgisayar tarafından denetlenecekti. Yolculuk boyunca dünya ile sürekli bağlantı halinde olacaklar, çok küçük olasılık da olsa herhangi bir arıza durumunda uzay üssündeki uzmanlar devreye girerek gemiyi kontrol edeceklerdi. Yirmi dört saatlik dilimler şeklinde belirledikleri günler boyunca ortak çalışmalar, yemekler, oyun ve eğlenceler için büyükçe bir salon, dinlenme ve uyku için her birine ait küçük odacıklar vardı. İstedikleri zaman görüntülü telefonla dünyadaki yakınları ve sevdikleriyle özel olarak görüşebilecekler, salon duvarlarının birinde bulunan büyük ekrandan dünyadan veya aydan yayın yapan televizyon kanallarını izleyebileceklerdi. Salonun üst kısmında uzayın sadece belli bir parçasının görüldüğü büyük bir gözlem penceresi vardı. Duvardaki ekrana isteğe göre gemi teleskopunun topladığı görüntüler de yansıtılabildiği için pencere neredeyse gereksiz bir aksesuar olarak kalıyordu.

Genel olarak konserve ve vitamin haplarından oluşan yemeklerinin pek keyif verici olduğu söylenemezdi. Bu yüzden yemek saatlerini ipe çeken yoktu. Yemeklerin aksine yolculuğun en eğlenceli tarafı kağıt oyunlarıydı. Dörtlüyü ilk oluşturanlar hemen masaya oturuyorlardı. Kalan iki kişi de tavlaya razı oluyordu. Bunların dışında her gün topluca izledikleri filmler de minik bir sosyal etkinlik olarak düşünülebilirdi.

Yolculuk boyunca isteyenlerin uzmanlık alanları veya bilgi birikimleri ile içinde bulundukları durumu daha iyi yorumlamalarına yardımcı olacak görüşlerini diğerleriyle paylaşması konusundaki öneriye herkes sıcak bakmıştı. İlk birkaç gün Bahadır, Gültekin ve Ediz daha önce görev aldıkları benzer projelerle ilgili tecrübelerini aktardılar. Bahadır ek olarak projenin gerekli tüm ayrıntılarını anlattı. Ekibin kafasındaki soru işaretlerinin bir kısmı giderilmişti. Erman, Gökşehir'de doktorluk yaptığı yıllara ait anılarını ve uzayda sağlıklı yaşamla ilgili dikkat edilmesi gerekenleri paylaştı. Bora, radyoaktif elementler konusunda diğerlerinin anlayabileceği seviyede bir sunum yapmak için birkaç gün çalışmak zorunda kaldı. Yolculuğun son gününde, Işıl uzay yolculukları için henüz teori aşamasında olan yeni fikir ve teknolojilerle ilgili bildiklerini aktardı.

İlk günlerde gemi konsolunda bir nokta şeklinde görünen Mars, yedi günlük yolculuğun sonlarına doğru, bütün ihtişamıyla karşılarında duruyordu. Gezegenin yüzeyi beyaz bulutlarla ve masmavi okyanuslarla kaplıydı. Kara parçaları ise demir oksidin etkisiyle hala kıvılcık renkтейdi. Yörüngede

dolaşan çok sayıda haberleşme uydusu göze çarpıyordu. Büyüleyici bir görüntüydü.

Uzay gemisi Mars yörüngesine girdikten sonra Uzakşehir'in yer aldığı yarım küreye doğru alçalmaya başladı. Bu sırada gemi bilgisayarı çoktan Mars uzay üssü ile iletişime geçmişti. Hoparlörde gürültülü mikrofonik sesi duyduklarında içlerinde hedeflerine başarıyla ulaşmanın verdiği rahatlamayla birlikte tuhaf bir sevinç de vardı.

“Mars'a hoş geldiniz arkadaşlar. Adım Doğan. İyi bir yolculuk geçirmişsinizdir umarım. Gezegen indikten sonra yarım günlük hızlandırılmış uyum programına alınacaksınız. Daha sonra Uzakşehir'de gezintiye çıkabilirsiniz. Ertesi gün de çalışmalara başlarız. Güvenlik gerekçesiyle erişebileceğiniz kaynaklar ve bulunabileceğiniz ortamlar sınırlı olacak. Burada olduğunuz sürece size ben eşlik edeceğim. Şu an için herhangi bir sorunuz var mı?”

“Teşekkürler Doğan Bey. Mars'ın eşsiz güzelliklerini görmek için hepimiz can atıyoruz inanın.” diye karşılık verdi Bahadır.

Tüm ekibe uyum programı kapsamında önce gezegen koşullarına karşı bağışıklık sistemlerini güçlendirecek ilaçlar verildi. Psikolojik ve fizyolojik terapilerden sonra gaz oranları Dünya'dakinden farklı olan Mars atmosferinde nefes alıp verme alıştırmaları yaptırıldı. Oradaki çekim gücü yer yüzünün yarısı kadar olduğundan, yürümek çok keyifliydi. Uyum programı sonunda, hep birlikte Uzakşehir'e gittiler. Buradaki alışveriş merkezlerinden yakınları için hediyelik eşyalar aldılar. Ağaçlarla kaplı yemyeşil şehir parkında dolaştılar. Bir kafede oturup birşeyler içtiler. Kafeden çıkarken, annesinin elini tutmuş küçük bir kız çocuğu Bahadır'a gülerken el salladı. Başka bir gezegende bunları yaşıyor olmak olağanüstü bir duyuydu. Havanın karmaya başlamasıyla birlikte gökyüzünün iki farklı noktasında yükselerek parlayan uyduları görmeseler, bir an için Dünya'da olduklarını düşüneceklerdi.

Gün sonunda tüm ekip, Araştırma Kurumu misafirhanesindeki odalarına çekilmişti. Bahadır ile Gültekin aynı odada kalıyordu. Akşam yemeğinden sonra her ikisi de yataklarına uzanmış, derin düşüncelere dalmışlardı. O sırada, oda bilgisayarcının Doğan Bey'in görüşmek istediğini belirten sesi duyuldu. Bahadır, böyle bir görüşmeyi beklediği için isteğe hemen cevap verdi.

“İyi akşamlar Doğan Bey.”

“Selam arkadaşlar. Sizinle özel olarak konuşmak istiyorum. Yarım saat sonra odamda olur musunuz?”

Uzun bir masa vardı odanın ortasında. Doğan Bey, odanın yuvarlak penceresinin önünde ellerini arkasına bağlamış, uçsuz bucaksız gökyüzündeki yıldızlara bakıyordu. Oda neredeyse karanlıktı.

“Bizimle görüşmek istediğiniz konu neydi, Doğan Bey?” diye sordu Bahadır sabırsızlıkla.

Doğan Bey oldukça sakin görünüyordu. Bilinmezliğin verdiği gerginliği dağıtmak istercesine “Beyler, oturamaz mısınız?” dedi.

Bahadır ve Gültekin, düşünceleri donuklaşmış biçimde söyleneni yaptılar.

“Bu projede yer alacağınıza göre anlatacaklarımı mutlaka bilmeniz gerekiyor. Bunu bir çeşit oryantasyon olarak da düşünebilirsiniz.”

Dünyalı misafirler iyiden iyiye meraklanmışlardı. Doğan Bey, odaya girdiklerinden beri bakışlarını ilk kez onlara doğru çevirdi. Hala ayaktaydı.

“Yakın zamana kadar hiç kimsenin bunlardan haberi bile yoktu. Her şeyin Mars’ın kutup bölgelerinde yüzeyin altında bulunan buz kütlelerinin eritilmesiyle başladığını düşünüyoruz. Gezegenin ince atmosferini oksijence zengin hale getirip kalınlaştırma projesinin adımlarından birisiydi bu. Dev buz kütleleri eritildikten sonra, sudaki oksijen açığa çıkarılarak atmosfere verildi. Bu işlem için buz kütlelerinin yüzde ellisinden daha azı kullanıldı. Buz kütlelerinin büyük kısmı donmuş karbondioksitten oluşan kuru buzdu. Daha sonraki yıllarda bazı ülkelerin uzay kurumları, uluslar arası anlaşmalara aykırı olarak, Mars madenlerini işlemek ve pek çok sanayi dalında kullanmak üzere kuru buz kütlelerini kullanmaya devam etmişler. Tüm bunlar, kutup bölgelerinin altında çok büyük boşlukların oluşmasına yol açtı. Gezegen kabuğunun üst kısımlarındaki basınç şu anda kritik noktada bulunuyor. Uzmanlar, katmanlar arasında büyük çaplı kaymaların oluşmasının an meselesi olduğunu söylüyor. Belki de gezegendeki tüm yaşamı yok edecek gelişmeler söz konusu. Bir başka iyimser görüşe göre ise yıkım bölgesel olacak. Bu durumda bile gezegenin büyük bölümü etkilenecek. Mars’ta koloni oluşturmuş diğer devletlerin tümü, insanlarını Dünya’ya ya da Ay’a taşıyacak uzay gemilerinin yapımına şimdiden başladı. Ayrıca Dünya’daki bazı şehirlere bu insanların yerleşeceği konutların yapımı da büyük ölçüde tamamlandı.”

Her ikisi de oldukları yere çakılmışlardı sanki. Mars madenlerinin taşınacağı haberleri koskoca bir yalandı. Onca yıllık emeklerin bir anda yok olması anlamına geliyordu duydukları. Doğan Bey anlatmaya devam etti.

“Şimdi sizlerden ricam konuyu bu açıdan düşünmeniz ve daha hassas olmanız. Şirketinizden titiz ve özverili bir çalışma bekliyoruz. Ay minibüsü projesindeki kazanımlarınızın işlerimizi hızlandırmada çok büyük katkısı olacağını düşünüyoruz. Başarılı olacağınızdan hiçbir kuşumuz yok.”

Söyleyeceklerinin henüz bitmediğini tahmin edebiliyorlardı.

“Bu işin doğrudan sizi ilgilendiren kısmına gelince, yaşadığınız sürece bunu bir sır olarak saklamanız gerekecek. Ülkelerin uzay kurumları bu konuda ortak karar aldılar. Size anlattıklarım, ülkelerin sadece belli yetkilileri tarafından biliniyor. Devletler için bile gizli bilgiler bunlar. Mars’a onca para yatırıp her şeyin bir gecede yok olmasını hiç kimse kabullenemez. En basitinden önu alınamayacak isyanlar

çıkar.”

“Peki, her şey alt üst olursa Mars defteri kapatılacak mı? Eski haline dönmüş bir gezegeni uzun süre nasıl gizleyebileceksiniz?”

Doğan Bey kısa bir sessizlikten sonra konuşmaya devam etti. Sesi titremeye başlamıştı.

“Yıkımdan sonra da Mars’ın yaşanabilir olduğu yalanını devam ettirmek gerekiyor. İşler zannettiğiniz kadar basit değil. Mars pastasından beslenen çok sayıda insan var. Elbette Mars’ın transformasyonu bir bakıma idealist bilim adamlarının hırslı devlet adamlarını ikna edebilmelerinin ürünü. Fakat geçen zaman içinde çok sayıda kişi buradan beslenir hale geldi. Mars’a yatırım adı altında tonlarca kara para aklandı. İlişkiler sandığınızdan çok daha karışık. Bunların içinde mafya, uluslar arası çıkar grupları, hatta terörist gruplar bile var.”

“Peki bizim konuşmadığımızdan nasıl emin olacaksınız?”

“Hepiniz yirmi dört saat boyunca izleneceksiniz. En küçük bir ihanette siz ve sırrımızı paylaştıklarınız yok edileceksiniz. Bu konuda ne kadar acımasız olabileceklerini tahmin bile edemezsiniz.”

Bahadır, ağır ağır yerinden kalktı. Sersemlemiş bir halde sendeleyerek odadan çıktı. Boşlukta yürüyordu sanki. Gültekin’in yanına kadar geldiğini görmedi bile. Ne uzun koridorda karmakarışık duygularla yürürken ne de misafirhane kapısından çıkarken fark edemedi onu. Uzakşehir’in ışıkları ufukta yanıp sönerken, bu görsel senfoniye Mars’ın gökyüzündeki iki küçük uydusu Phobos ve Deimos eşlik ediyordu. Adını koyamadığı bir duygusallık fırtınası sardı içini. Çocukluğunun rüyalarını süsleyen masal diyarı bu kızıl gezegeni de kirletmişlerdi. Dünyada barış içinde yaşamayı bir türlü becerememiş insanoğlu Mars’ta da rahat durmamış, çıkar kavgası yüzünden gezegeni büyük bir yıkımla karşı karşıya bırakmıştı. Bilginin çok önemli olduğuna inanmıştı hep, ama bilmek her zaman mutluluk ve huzur getiriyordu. Kasları gerilmiş, boğazı düğümlenmişti. Son birkaç yıldır yaşadığı fırtınalar ona çok acı çektirmişti. İnsanlar acılarıyla olgunlaşıyor ve olgunlaştıkça da yalnızlaşıyordu. Fakat yaşadığı bu yalnızlık serüveni ona çaresizlik ve ümitsizliği değil yılmamayı, zorluklara göğüs germeyi, azimli olmayı öğretmişti. Uzakşehir’de öğleden sonra gördüğü küçük kıızı düşünürken gözlerinde hapsolmuş iki damla yaşı tutmayı başaramadı. Ellerini çabuk tutarlarsa, minik yüreği bundan böyle annesinin doğduğu mavi gezegende atmaya devam edecekti.

Ali Öztürk

(www.afl.org.tr sitesinden alınmıştır.)

ELSA

E. Asım Öztürk

ELSA

Yüzseksendördüncü kata tırmanan asansörde, yalnızlığını gidip gelen düşünceleriyle paylaşıyordu Adam. Yükseldikçe hareketli kaldırımlar uzaklaşıp insanlar küçülürken, hava taşıtları yaklaşıp, büyüyordu.

Yüzüncü katın üstü, birinci düzey araştırmacılara ayrılmıştı. Birinci düzeye iki mevsim önce yükselmiş; ayrıcalıkları artarken, projelerin gizlilik dereceleri de Adam için bilinmez olmaktan çıkmıştı artık. Önceleri hoşuna gitmişti bu özellik. Ama sonraları, eski bir yazarın söylemiyle; bilgisi arttıkça, huzursuzluğu da artmaya başlamıştı.

“Bu kadarı da fazla” diye düşünürken, tiz bir uyarıyla irkildi.

“Yasak düşüncelerden uzak durun Bay Adam.” Kızdı, belli etmemeye çalıştı.

“Anlaşıldı” dedi, yüksek sesle.

“Teşekkür ederim” dedi, sesli uyarıcı.

Sesi gereğinden fazla yükselmiş, uyarılmıştı. Bu kez sesini kontrol ederek söyledi: “Ne günlere geldik! Hesap vermeden düşünemiyor insan.”

Buruk gülümserken, başını iki yana salladı. “Bu yine de iyi! Dördüncü düzey düşünme izin veriliyor. Ama neden bir değil? Birinci düzey araştırmacı, dördüncü düzey düşünme... Bu biraz eksik galiba!”

İlk üç düzey, yöneticilerin hakkıydı. Yüzüncü katın altındakiler, beş ile on arasındaki düzeylerle yetinmek zorundaydı.

Orada işlerle ilgili düşünceler serbest, sesli, kişisel düşünceler yasaktı. Karşı çıkmak, düşünülemezdi. Bunu en son düşünen araştırmacı, yeni bir gezegende denek olarak bulmuştu kendisini. O, artık resmi adı ön araştırmacı olan, canlı bir denekti.

Asansör hafif bir vınlamayla durdu, kapı açıldı. Odasının kapısındaki metalik gri renkli alanda, üçer sıralı, üç sıra kırmızı buton belirdi. Birincisine sağ elinin başparmağıyla dokundu. Rengi yeşile dönüşürken, parlamaya başladı. Yedincisine işaret parmağıyla dokunup sesli şifreyi söyledi: “483.478.246.814.583.” Dördüncü sırada beliren üç buton genişliğindeki alanda, “girebilirsiniz” yazısı göründü.

İlk bir ses, “hoş geldiniz Bay Adam” dedi.

“Hoş bulduk” diyerek, içeri girdi.

Güneş çoktan yükselmeye başlamıştı. O saatte gelmek, birinci düzey araştırmacılara tanınan bir ayrıcalıktı. Diğerleri için çalışma günü, saatler önce başlamıştı.

Manzarayı izlerken, istediği zaman içebildiği kahve eşliğinde düşüncelere daldı. Küre Kent’in dışına son çıkışı anımsadı, belli belirsiz. “Çok uzaklarda kaldı o günler” dedi, içinden. “On yıldan fazla oldu. Neredeyse on iki yıl.”

Dışarıda terör kol geziyordu. Hastalıkların, yaşamak için öldürmeyi hak görenlerin arasında yaşamak kolay da değildi. Dışarıda, yaşamdan çok ölüm vardı. Ölümüne bir yaşam kavgası sürüp gidiyordu.

En gözü pek olanların bile çekindiği koruyucularla, izinli çıkabilirdi. Ama riskliydi. Tüm önlemlere rağmen, iki mevsim önce bir araştırma ekibi intihar saldırısıyla yok edilmişti. Planlayanlar, azot esaslı atmosferiyle uzayın derinliklerinde dönüp duran, Umud 18 adlı gezegene denek olarak gönderilmişti hemen.

Saldırı sonrası Küre Kent’in dışına çıkma istekleri azalmış, arada bir istenen izinler de, genellikle geri çevriliyordu. “Şirket bizi koruyamıyor mu artık?” düşüncelerinin yayılması da istenmiyordu. Gerekeceği kadar, dışarıda her geçen gün yeni salgın hastalıkların belirlendiği bildiriliyordu. Ki bütünüyle yalan da değildi.

Sıkıldı, sol yanına dönüp, “atmosfer mavisi olsun” dedi. Duvarın rengi dönüşürken keyiflendi. Seviyordu atmosfer mavisini. “Atmosfer, yaşamın temel kaynağı” dedi, gülümseyerek. “Güneş’i de unutmamalıyım.”

“Sistem açılınsın” dedi, bu kez. Gözlerini kısıp baktı. “Ekranı bir ölçü büyüt” dedi. Ekran büyürken ılık ses, “günaydın Bay Adam” dedi. “Günaydın Elsa” dedi, Adam.

Bilgisayarına sevgilisinin adını vermişti. Elsa yüzüncü katın altındaydı. Sistemden Adam’a ulaşamazdı. Adam, Elsa’ya ulaşabilirdi, ama bunun için geçerli bir nedeni olmalıydı.

Şirket bu konuda katı davranıyordu. Kendisini bir anda kazancıyla ancak yaşanabilen sıradan sokak görevlilerinden birisi olarak bulabilirdi. O durumdaki Adam’ın yüzüne de, Elsa bile bakmazdı.

“Yeni araştırma listesini göster Elsa” dedi, neşeyle. Bir kaç kez gözden geçirdi. Seçmekte zorlanıyordu yeni konusunu. Gönüllü insan davranışlarına yakındı. “Paylaşım, dışlanma, katılım” başlıklarını seçti.

Paylaşımı iki, dışlanma ve katılım konusunu dört araştırmacı almıştı çoktan. Beşinci olmak istemedi. Kendisine güveniyordu, ama dört rakamı sınır olarak kabul ediliyordu. Beşinciler ve diğerleri, ilk dört araştırmacıdan daha iyi sonuçlar elde etmek zorundaydı, her zaman. Aksi durumda, sicillere eklenen başarısız puanlarıyla, yaşam boyu uğraşmak zorunda kalacaklardı.

“Geç gelmekle, hatalı davrandım belki de!” düşüncesiyle sıkıldı. Arkasına yaslanırken gülümsedi. “Neden sıkılıyorum ki? Paylaşım ne güne duruyor?” diyerek, rahatlatı kendisini. “Paylaşım konusunu alıyorum. Kaydet Elsa” diyerek, kahvesi eşliğinde çalışmaya başladı.

Sistemin sıcaklık ayarlamaları dışında, ses duyulmuyordu odada. Sistem, Adam’ın yeğlediği 25 derecede tutuyordu sıcaklığı.

İsteyen araştırmacı oda sıcaklığını seçebilirdi. Bu seçenek de, yüzüncü katın üstündekilerin ayrıcalığıydı. Alt katlarda, yalnız bölüm şeflerinin odası vardı. Gruplar halinde çalışan kalabalık salonlara açılan küçük odalarda, genel kurallar geçerliydi. Onlar çalışanların şefleriydi, kendilerinin değil...

Saatler 12.18'i gösterirken arkasına yaslandı. "Bir kahve daha içsem mi?" diye düşündü önce. Sonra, "yemek zamanı yaklaştı" düşüncesiyle, kararını değiştirdi.

Yemek konusu da farklıydı, kişiler ve katlar arasında. Çalışanlar rengârenk beslenme haplarıyla, ya da eski zamanlarda olduğu gibi masalar çevresinde beslenebiliyordu. Katlar arasındaki fark, beslenme yerleriydi. Yüzüncü katın altındakiler, her on katta bir ayrılan kala-balık salonları paylaşıyordu. Üstündekiler, yüz sekseninci katın on ayrı biriminde, kenti izleyerek yiyebiliyordu yemeğini. Üstelik, araştırmasını belirttiği zamanda tamamlamak koşuluyla, yemek zamanı sınırlı da değildi.

Sessizce, "Bay Nostalji" olarak adlandırılan Büyük Şef, ilginç bir insandı. Ne yaşanan günden, ne de geçmişin bazı özelliklerinden vazgeçemiyordu. Yöneticilere tanınan ayrıcalıklarını değerlendirip; görünürde de olsa geçmişin beğendiği özelliklerini ve yaşanan günleri bir araya getiriyordu.

Üç kahveden sonra, beslenme haplarının ilaç benzeri olacağını düşündü Adam. "Kaç gündür salona da gitmedim. Biraz sohbet de iyi olur ayrıca" düşüncesi, karar vermesini kolaylaştırdı.

"Yemek salonuna gideceğim Elsa" dedi. Elsa hareketlendi. Yedinci saniyede, "altıncı birim, ikinci masa Bay Adam" dedi. "Teşekkürler Elsa." Elsa'nın sesi yumuşadı. "Görevimin bir parçası Bay Adam" dedi. Adam gülümsedi, bir şey söylemedi.

Eski günlerin bazı özelliklerini güzel, vazgeçilmesini anlamsız buluyordu. Merdivenleri inmeye başladı, ağır adımlarla. Karşılaştıklarıyla selamlaşıp, keyifli adımlarla altıncı birime yöneldi. İkinci masada oturanları görünce, keyfi doruklara tırmandı.

Dört kişilik masadaki Sera, her zaman konuşup tartışmaktan keyif aldığı, hoş bir bayandı. Çoktan emekli olması gereken Bilen, adını sonuna kadar hak eden bir insandı. "Ayaklı kütüphane" denirdi O'nun için. Şirket de vazgeçemiyordu, yaşlı kurttan.

- Merhaba.
- Hoş geldin Adam.
- Hoş bulduk Sera. Aynı masayı paylaşmak, ne güzel...

Sera gülümsedi.

- Nasılsın Adam?
- Şimdi çok daha iyiyim, Bay Bilen.

Dördüncü olarak uzaktan tanıdığı, gerekmedikçe konuşmayan bir insan olarak bilinen Moran geldi. Sessizce yemeklerini yediler. Sera, Bilen ve Adam kahvelerini içerken, Moran enerji içeceğini yeğledi. Az sonra da "işlerim

yoğun, izninizle " diyerek ayrıldı masadan.

"Kalmayı düşünüyor musunuz?" dedi, Adam.

Bilen güldü. "Şirket bırakmıyor bir türlü." Sera ve Adam'a da ikram ettikten sonra, bir sigara yaktı.

"Kötü çocuklar aynı masada" dedi. "Dünyayı yönlendiriyoruz, ama kendimizi sigaradan uzak tutamıyoruz" diyerek, sigarasının dumanını havaya üfledi, keyifle.

- Şu andan söz ediyordum. Aceleniz var mı?
- Sera'yı bilmem, ama benim yok.

Sera güldü.

- Bu üçlünün sohbetinden, her zaman keyif alırım.
- Bu harika. Ben de konuşacak birilerini arıyordum.
- Sorun var mı?
- Sorundan çok, düşünceler... Düşüncelerim var, Bay Bilen.
- Her zaman düşüncecek bir şeyler bulursun Adam. Aşağıda da böyleydin.
- "O nedenle burada ya!" dedi, Sera.

- Paylaşma konusunu araştırıyorum.

Bilen dudaklarını büzüp, başını salladı yavaşça.

- Zor bir konu.
- Yalnızca üç araştırmacı ilgilenmiş.

Adam şaşkın, gülümsedi.

- Kendine güvenenler azalıyor mu?

"Bilirsin. Şirket paylaşmaktan pek hoşlanmaz. Araştırmacılar tehlikeli olabileceğini düşünmüş olabilir." dedi Sera, düşünceli. "Hem neden şaşırdın? Kimin hangi konuyla ilgilendiğine bakmadın mı?"

- Bakmadım.
- Etkilenmemek kuralı mı?
- Öyle. Araştırmamı temellendirip, önerileri ana hatlarıyla belirlemeden bakmıyorum, kimin neyi araştırdığına.

"İyi yapıyorsun Adam" dedi, Bilen. "İnsanlar birbirinden etkilenebilir. Ben günümüzde katılım konusunu aldım. Şirket dışındakileri, bütünüyle yok sayamayız."

Sera: "Konum, üretim verimliliğini arttırmak" dedi. "Ama sen, en zorunu seçmişsin Adam."

- Benim gibi düşünenler de var.
- Başarılı olmanı dilerim.
- Teşekkürler Sera. Dışarıdakileri, sürekli dışarıda bırakamayız. Bu konuyu, karşılıklı olarak elbette, daha akılcı bir çizgiye çekmeliyiz.
- Konularımız iç içe, birbirini tamamlıyor Adam.

Gerektiğinde, beni aramaktan çekinme.

- Teşekkür ederim Bay Bilen. Buna kim hayır diyebilir ki?

Neşeli sohbetleri sürdü bir zaman. Sonra birlikte ayrılıp, çalışmalarına döndüler.

Elsa yoğundu. Adam, durum raporu istedi. “Yüzüncü kat altı çok hareketli. Büyük Şef’e ulaştırılan ön öneriler listesi, uzadıkça uzuyor. Şimdilik bu kadar, Bay Adam.” dedi Elsa. “Katlar arasında beklemektense, en iyi öneriyle dikey çıkış peşindeler anlaşılan.”

Adam yemek öncesi çalışmalarını gözden geçirdikten sonra, yararlanabileceği kaynakları taradı, raporlara göz gezdirdi. Bulduklarıyla yetinmedi, Bilen’i aradı.

- Merhaba Bay Bilen. Uygun musunuz?

Bilen keyifli görünüyordu.

- Merhaba Adam. Uygunum.
- Araştırmamı iki yönlü sürdürmek istiyorum.
- Kent dışı gezi görünüyor galiba! Bütün kaynaklar emrin-deyken, farklı ne bulmayı umuyorsun?
- Yerde inceleme için yararlı olabileceğini düşünüyorum.

Bilen imalı güldü.

- Son raporlar bu sabah geldi. Raportörler alınabilir.
- Bu kişisel bir yaklaşım değil. Alınmamaları gerekir.

Bilen kahkahalarına engel olamadı.

- Araştırmacıların her şeye karışmak istediklerini düşündüre-ceklerin onlara.
- Hakkımı kullanmak istiyorum yalnızca.

Bilen bu kez ciddiydi. Ekranı yaklaşıp fısıldadı.

- 2129 yılında bile, insanlar kolay değişmiyor Adam.
- Haklısınız. Yoksa çok farklı bir dünyada yaşıyor olurduk.

Bilen başını salladı.

- Sana katılsam iyi olacak.

Adam sevindi.

- Bu harika olur.
- Uzun zamandır dışarı çıkmadım. Bakalım dışarıdan nasıl görünüyor kentimiz? Ne zaman gidiyoruz?
- Yarın olabilir bence.
- Yarın. Evet olabilir. Neden olmasın?
- Teşekkürler Bay Bilen.
- Görüşürüz Adam. Hoşça kal.
- Hoşça kalın.

Adam keyifle arkasına yaslanırken, ellerini ensesinde bağladı. Koltuğunu sağa-sola döndürürken, düşünceli bakış-ları kentin ötelerini görmeye çalıştı.

“Acil bildirim” dedi Elsa, heyecanlı bir sesle. Bakışları geri gelip Elsa’ya yöneldi.

“Yeni bir ön öneri onaylandı Açıklama toplantısı saat 16.00’da, büyük salonda.”

Adam, ilgisiz bir tonda sordu: “Konu ne?”

Anında ekranda görünen sunuşla, göz göze geldi. Konu: Oksijen. Öneri: Yeniden değerlendirme. Öneren: Elsa Mayy.

Koltuğundan fırladı, yumruklarını sıkarak, “başardın Elsa, işte bu kadar” diye bağırdı.

Elsa, “ben görevimi yaptım yalnızca” dedi, sakin. Adam’ın gülmesi uzun sürdü. Elsa sabırla bekledi. “Sana söylemedim. Elsa’ya söyledim” dedi, Adam.

Bu kez Elsa güldü. “Ben Elsa değil miyim, Bay Adam?” Adam, bir an şaşırıldı. “Her şeyi düşünen ben, böyle bir durumun karışıklık yaratacağını düşünmedim, düşünemedim. Bu asıl Elsa, sen değil” dedi.

Elsa, o güne kadar duyulmadık bir tonda yanıtladı Adam’ı. “Elsalar karıştı Bay Adam.” dedi, gülerек.

“Evet öyle oldu” dedi, adlandıramadığı bir tedirginliği yaşarken. “Elsalar karıştı, ben karıştırdım.”

Yeniden arkasına yaslanıp, ellerini ensesinde bağladı. “Artık daha yakın olacağız Elsa” diye mırıldandı.

Elsa, “ben hep buradayım ya, Bay Adam” dedi. Adam Elsa’ya baktı.

Elsa, “ha anladım, asıl Elsa” dedi.

Adam başını salladı. “Haklısın. Bana Elsa’yı bul, Elsa” dedi.

“Hemen Bay Adam” diyerek, binanın altlarına ulaştı Elsa.

“Sağ ol Elsa, kontrolü bana bırak” dedi, Adam.

Elsa, “nasıl isterseniz” diyerek, sessizliğe gömüldü.

Toplantıda detayları öğrenebilirdi. Yine de, istediğine ulaşma ayrıcalığını kullanmak istedi. Bu son şansıydı. Top-lantı sonrası yüzüncü kat altı bütünüyle geçmişe ait olurken, orada kendisini ilgilendiren hiçbir şey kalmayacaktı.

Ekranındaki “kutlama gerekçeli bağlantı” uyarısıyla, Elsa heyecanlandı.

“Kutlarım Elsa. Sonunda başardın” dedi Adam.

“Teşekkürler Adam” derken, gözler üzerinde, kulaklar söylenenlerdeydi. Elsa sıkıldı. Ekranda yazılı bağlantı uya-rısı belirdi, yazışmaları sıralandı.

- Oksijen ha! Yaşamsal bir konu, yaşamını değiştiriyor.
- Öyle Adam. Çok heyecanlıyım.
- Adını görünce, detayları okumadım
- Oksijen Adam. Böyle bir değer bedeli ödenmeli...
- ...!
- Neden şaşırıdın?
- Bedel mi?
- Evet.
- Nasıl?
- Bedelini ödeyen oksijeni alacak Adam.
- Neee! Neden söz ediyorsun Elsa? Oksijen herkesin.

“Bir şey söylemedim” dedi, ne zamandır suskun Elsa.

Adam, “sana söylemedim Elsa” dedi.

Elsa, “anladım, diğer Elsa, asıl Elsa” dedi, imalı.

Adam sinirlendi. “Neyin var senin bugün? Bir Elsa yeti-yor, bir de seninle uğraşamam. Hem yazılı bağlantıya neden

karşıyorsun?”

Elsa üzgün, “özür dilerim Bay Adam” dedi. “Elsalar karşıyor bugün”

Adam, sakinleşmeye çalıştı. “Hak... Haklısın” dedi. “Kabahat benim. İki Elsa fazla geldi bana.”

Yeniden, bekleyen Elsa’yla ilgilendi. Resmen birinci düzeye çıkmadığı için beklemek zorundaydı. Bağlantıyı, ancak başlatan sonlandırabilirdi.

- Oksijeni satamayız, oksijen herkesin Elsa.
- Toprakları, madenleri, suyu satıyoruz.
- Oksijen farklı.
- Daha önemli. Farklı bu.
- Hırs gözünü karartmış senin.
- Düşünen yalnız ben miyim sanıyorsun? Ben yalnızca daha önce davrandım.
- Anlamıyorsunuz! Bu farklı, savaş nedeni.
- Savaş nedeniymiş! Dışarıda her an savaş var.
- İyi ya işte! Yeni bir savaş nedeni gerekmiyor.
- Neden arayan, buluyor zaten. Bir değer karşılığını bulmasını öneriyorum yalnızca.

Adam sustu. Küfürler yağdırmak istiyordu her şeye. Yine de kendini kontrol etmeyi başardı.

- Kutlarım Elsa, görüşürüz.
- Teşekkürler. Görüşürüz Adam.

“Bağlantıyı kes Elsa” dedi.

“Bana mı söylediniz Bay Adam?”

Adam kızdı. “Burada başka Elsa var mı?”

Elsa güldü. “Az önce vardı, yani var sayılırdı. Değil mi

Bay Adam? Artık hep buralarda olacak.” dedi.

“Evet öyle. Artık hep buralarda olacak, cadı” dedi, yavaşça.

“Ne dediniz, duymadım? Yani, bir bölümünü anlamadım.” dedi, Elsa.

“Her şeyi duymam gerekmiyor Elsa” diyerek, sessiz düşüncelere daldı.

“Bir arada olmayı çok istiyordum. Ama böyle bir öneriyle değil... Bir şeyler yapmalıyım. Hem de hemen. Bir de yorum yapan bilgisayarla uğraşamam. Nesi var bugün? Daha önce hiç böyle davranmamıştı.” Elsa’ya baktı.

“Cadıdan kurtulmalısınız Bay Adam” dedi.

Adam şaşırıp, sinirlendi. “Ne dedin sen? Duyamayacağın konuşma düzeyini, ne zamandır algılıyorsun?”

Elsa umursamaz bir havadaydı. “Her zaman algılayabilirim. Şimdiye kadar gerekmemişti.”

Adam sessizce: “Demek öyle! Durumunu özel olarak araştıracağım. Elsacılık oyunun sıkılaşmaya başladı artık.” dedi.

“Elsa” dedi, sakin.

“Evet Bay Adam?” dedi, ilgisiz.

“Bundan sonra, adın Human olacak.”

Elsa, “H-u-m-a-n, doğru mu Bay Adam?” dedi.

“Evet. Aynen öyle, kaydet.” dedi Adam.

Bilgisayar hareketlendi, sekizinci saniyede, “sistem düzenlendi, adım Human Bay Adam” dedi, tok bir sesle.

31 Temmuz 2007, İstanbul

E. Asım Öztürk

(www.izedebiyat.com sitesinden alınmıştır.)

ARMONİ #2

Yazarı Bilinmiyor

ARMONİ - 2

Bilgisayar Maşel'in evini şehir merkezine bağlayan yolu tarif ediyordu, kadın işten yürüyerek dönmüş olmalıydı. Demek ki evindeydi ve boynuzladığı erkeklerle yüzleşmekten kaçınmıştı.

Darius dudaklarını ısırды, içine bir kurt düşmüştü. "İptal." diye seslenerek bilgisayarı susturdu, sonra da parmaklarını şakaklarına bastırarak düşünmeye çalıştı: Dedikodulardan öğrendiği ad neydi? Sevgilisinin yanındayken görülmüş olan adamın ismi... hah, Trebenis. Pavel Trebenis. Hem Slav, hem Grek kökenleri barındıran, az rastlanacak türden bir isim.

"Bilgisayar."

"Evet, Darius?"

"Konu: Pavel Trebenis."

"Konu saptandı."

"Kaynak: Gözetim Şebekesi. Konu edilen kişinin en son görüldüğü yerleri ters kronolojik sırayla aktar."

"Saat dokuz on beş: Konu Nehir semtinde, altıncı sokak kamerasınca görüldü. Saat dokuz on dört: Konu beşinci sokakta..."

Genç adamın dişleri kenetlendi, yüzü allak bullak oldu. "İptal!" diye bağırdıktan sonra oturduğu yerde büzüldü, dirseklerini dizlerine dayayıp kafasını elleri arasına aldı. Uzunca bir süre duruşunu değiştirmede, gözlerini sımsıkı yummuştu, solukları derin ve hışırtilıydı. Öylesine sarsılmıştı ki üzgün mü, öfkeli mi olduğunu bilemiyordu; aklı bulanmış, vücudunu titremeler sarmıştı.

* * *

C'Alberque üniversitesinin sol kanadında, Gözetim Bölümü'nün yarım kilometre ötesinde aceleyle kurulmuş bir laboratuvar vardı. Geniş bir odanın orta yerinde saydam bir silindir duruyordu, çevrede bir kaç adet ölçüm aracı ve onların arasında gezinen, çalışan veya sohbet eden birkaç tane teknisyen bulunuyordu. Bu öğeler dışında oda boştu, sahne gerçekleştirilen deneyin önemini açığa vurmayacak kadar mütevaziydi.

"Demek bu." dedi Senatör. Silindiri yakından incelemek için birkaç adım attı, aygıtın yanı başında durdu. Kol uzunluğunda bir cisimdi bu, elektronik devrelerle bezeli tabanları yirmi santimden daha geniş değildi. Senatör serçe parmağını aygıtın yüzeyine sürdüğünde ne bir titreşim, ne de aksamın faal olduğunu belirtecek başka bir belirti duyumsadı. "Şu anda çalışıyor mu?"

"Evet. Silindirin tabanları saniyede bir milyar kez salınarak ses dalgaları üretiyor. Sabit görünen o devreler aslında arı kovanından bile daha aktif -ama hareketlerini duyularla algılamamız olanaksız."

"Öyleyse müzik kelimesini kullanmanız biraz abes kaçmıyor mu?"

"Şey..." diye mırıldandı Başmüzisyen. "Ben öyle düşünmüyorum. Üretilen dalgalar arasında genlik ve dalgaboyu

bakımından belli matematiksel ilişkiler var: Bir nevi ahenk, benzerini her şarkıda bulabileceğiniz türde bir armoni."

Senatör bir süreliğine düşündü. Kendisi ne bir matematikçiydi, ne de fizikçi; ancak mükemmele yakın bir işitsel bellek sahibiydi. Aygıtın çalışma prensipleri hakkında daha fazlasını sormalıydı, cevapları anlamayacak olsa da sarfedilen cümleler aklına tutunacak, sonradan bilirkişilerce izah edilebilecekti.

"Hepsi bu kadar mı?" diye sual etti. Sesi belirsiz bir alay, kontrollü bir provokasyon iletliyordu. "Elinizde aşırı gelişmiş bir hoparlörden fazlası yok mu?"

Başmüzisyen'in çehresi bu meydan okumaya tepki götsererek sükunetinin bir kısmını yitirdi, adam:

"Beni yanlış anladınız." diye sitem etti. "Henüz gerçeğin tümünü açıklamama fırsat bırakmadan yorumda bulundunuz."

"Özür dilerim. Lütfen devam edin, sizi dinliyorum."

"Dalga fiziği konusunda bilginiz var mı? Özellikle de "girişim" kavramı hakkında?"

"Az çok."

"Birbirine eş iki ses dalgası karşılaştıkları hat üzerinde birbirlerini ya destekler, ya da etkisizleştirir. İnsan beyninde de benzer bir durum vardır: Her sinir hücresi belli elektrik atmaları alır, sinyaller ya birbirini destekler ve başka hücrelere aktarılır, ya da aksini yapar. Bir başka deyişle silindirin tam ortasında, daire biçimli bir kesitte ses dalgaları işlenmekte, başkalaşmaktadır. Süreç tıpkı bilgisayardaki gibi ikilik sisteme göre yürütülür: Sağ taraftan yollanan titreşim yarı yolda imha edilirse bu 'sıfır'a, karşı uca erişirse 'bir'e karşılık gelir."

"İlginç. Eğer dediklerinizi doğru anladıysam silindiri bir mikroişlemci gibi çalıştırmak, ona matematik problemleri çözdürmek mümkün olmalı. Ama saniyede bir milyar sinyalin, bir milyar bitlik verinin işlenmesi beynimizin yetileriyle mukayese edildiğinde çok önemsiz kalıyor."

"Bu kadarı bile prototip aşamasındaki bir cihaz için fena sayılmaz." dedi Başmüzisyen. "İlk bilgisayarlar üretildiğinde boyutları bu aletle kıyaslanamayacak kadar büyük, kapasiteleri ise aynı oranda küçüktü. Ancak elektronik çok süratli gelişti ve günümüzde bilinçli bir makine inşa edecek seviyeye ulaştı. İstesek düşünebilen, yargıya varabilen bir bilgisayar üretebiliriz, biliyorsunuz."

"Delson'un teorilerinden haberim var." dedi Senatör. Zihni başka yerlere uçmuş gibiydi, bakışları dalgınlaşmış, alını kırışmıştı. "Şu halde aynı şeyi sizin yönteminizle yapmak da mümkün olabilir... ve asıl düşünsel faaliyetin yeri makinenin kendisi olmayacaktır." Silindirin ortasına doğru işaret etti. "Ruhun gerçek yuvası orada, ses dalgalarının çarpışıp cenkleştiği, ortasında hayat kazandığı boşlukta yer alacaktır."

Kafasını çevirip mavi gözlerini Başmüzisyen'e odakladı, birkaç kalp atımı boyunca vaktinden önce yaşlanmış olan bestekarı süzdü. "Bu türden bir başarıya erişmek için destek gerekir, Başmüzisyen." dedi usulca. "Paraya ihtiyacınız

olacak.”

“Evet, efendim. Neyse ki bu bakımdan sıkıntımız yok, çünkü C’Alberque yönetimi şu ana dek oldukça bonkör davrandı.”

“Üniversite yönetiminin maddi kaynakları geniştir, ancak toplumunkıyla mukayese edilemez. Kamuoyunun size manevi olarak arka çıkması da gerekli, eğer araştırmalarınıza karşı cephe alacak olurlarsa yenilgi kaçınılmaz hale gelir.”

“Cephe almak mı?” Başmüzisyen şaşalamıştı. “Bunu neden yaparsınız ki?”

“Bilinçli bir varlığın insan eliyle yaratılması fikri onları ürkütebilir.”

“Ama Gözetim Bölümü devreye girecek olursa...”

“Toplumu ölçer, biçer ve onu istenilen yöne doğru sevk etmenin yolunu bulur.” diye tamamladı Senatör. “Doğru. Elleriindeki denklemler insan kitlelerini matematiksel olarak analiz etmeye olanak tanıyor, bu da doğru. Ancak teori her zaman pratikle örtüşmez, çünkü her bileşeni, her değişkeni hesaba katma olanağımız yok. İnsan davranışına etki eden faktörlerin sayısı çoktur, mide ağrısı veya anlık bir gürültüye maruz kalmak dahi kimi zaman bireyin anlaşılabilir tepkiler göstermesine yolaçabilir. Güney bölgesinde yaşanan isyanları hatırlayın: Sosyologlar onları öngörmeyi ve engellemeyi başaramadılar. Savunma namına gösterdikleri ise bu ayaklanmanın bir ihmali, bir kazanın neticesi olduğu yolundaki yarım yamalak bir mazeretten ibaret. Düşünün -ya benzer bir ‘kaza’ sizin başınıza da gelecek olursa?”

Başmüzisyen tasalanmaya başlamıştı. “İnsanları benden daha iyi tanıyorsunuz, sayın Senatör.” dedi. “Bana öğüt verin: Sizce çalışmalarımın aksamadan sürmesi için ne yapmalıyım?”

Senatör’ün içinden suratına yansıtmadığı, kısa bir gülüş geçti. Zafere yaklaştığının farkına vararak parmağını konunun en can alıcı noktasına basmaya karar verdi: “Hükümete başvurunuzı tavsiye ediyorum.”

* * *

Genç asistanın yüzü sakindi, arkadaşını yatıştırmaya çalışıyor; ancak başarıya erişeceğini zannetmiyordu.

“Biraz abartmıyor musun?” diye sordu. “Birlikte kızın evine gitmiş olmaları aynı yatağı paylaştıkları anlamına gelmez ki.”

“Sen Maşel’i tanıyorsun.” diye homurdandı Darius.

Burnundan soluyarak oda içinde volta atıyordu. “Bana yardım etmelisin Morris, sevgilimi geri kazanmamı sağlamalısın.”

Morris gülümsedi. “Bunu gerçekten istiyor musun? Eğer seni bir kez aldattıysa...”

“Şu tebessümü suratından siler misin? Olaya alaycı bir yaklaşımla bakacak durumda değilim.”

“Afedersin. Hay Allah, ne diyeceğimi unutturdun.”

“Kızın beni tekrar tekrar boynuzlayacağına dair bir kehanette bulunmak üzereydin.”

Darius durdu, yere bakarak omuzlarını düşürdü. “Evet, bunu yapmasına fırsat verecek olursam beni yeniden aldatacak. Maşel cinsel tatmine başka türlü ulaşamaz: Çok sayıda erkek tarafından arzulandığını hissetmesi gerek. Eğer

Trebenis benim dostum olsaydı Maşel onu ayartmak için daha fazla çaba harcar, adamla sevişirken de tarifsiz bir haz duyardı; çünkü bir arkadaşın diğerine ihanet etmesine, ona düşman kesilmesine yetecek kadar çekici olduğunu bu sayede ispatlamış olacaktı.”

“Bu anlattıklarımı bile bile kızı kendi tarafına çekmek istiyorsun. Kusura bakma Darius, ancak seni uzun zamandır tanıyorum ve kendi gözlerini kör edecek kadar romantik bir adam olmadığını biliyorum. Maşel’e aşık değilsin, olsaydın bile kendini böylesine zararlı bir insandan uzak tutmaya çalışırdın. Doğrusu amaçlarının ve planlarının ne olduğunu anlayabilmiş değilim.”

“Suç ve ceza, Morris -bana kazık atan kadına acı çektirmeliyim. Onu kendime bağlamalı, ardından da kıcına tekme-yi basmalıyım. Bütün itibarımın ve şerefimin iki paralık olmasını engellemem bu eylemi harekete geçirmeme bağlı. Maşel bana öylesine sevdalanmalı ki başkasıyla oynamayı aklının ucundan bile geçirmemeli, sonra da *ben* onu aldatmalıyım.”

“Bu isteğinin gerçekleştirilebilir olduğundan emin değilim. İnsanın özgür iradesi...”

“Şu idealist söylevlerini bir yana bırakır mısın? Özgür irade diye anılan kavramın temel prensip bakımından koşullandırılmış reflekslerden öte olmadığını sen de biliyorsun. Parmağıma iğne batarsa sinirlerim boyunca akan bir elektrik akımı omuriliğime ulaşır, oradan geri dönen güçlü bir yankı kaslarımı harekete geçirir ve elimi geri çekmemi sağlar: Bu doğal reflekstir. Eğer acı çektiğim anlardan hemen sonra tıknamak gibi bir huyum varsa kimi sinir hücrelerim yeni komşulara uzanır, bazı eski bağlantıları tepkisiz hale getirir ve sinyali tükürük bezlerime aktarır; elime iğne saplandığında ağzım sulanmaya başlar: Bu da şartlı reflekstir. Tecrübelerimizi kaydeden, onların ışığında karar almamızı sağlayan sistemler ise bu temel yapının binlerce kez genişletilip karmaşılaştırılmış halinden ibarettir. Akıl dünyanın en gelişmiş terazisidir yalnızca, bir kefesinde anıları durur ve diğeriyle tercihleri tartar; mekanizmanın nasıl çalıştığını bilmeyen kişi ise hangi seçeneğin ağır bastığına tartının karar verdiği zannına kapılır. Bizler farklıyız, Morris; bizler atalarımız kadar cahil değiliz, beyni ve onun işleyişini etraflıca biliyoruz. Elektriğin sırrını çözmüş alimler gibiyiz, şimşegin ilahların elinden çıkma kutsal bir mızrak olduğu inancına gülmek hakkına sahibiz.”

“Eğer kendini insanlığın geri kalanıyla kıyas ederken kullandığın ölçütü buysa...” dedi Morris, “aldatıldığında böyle küplere binmene şaşmamak gerek.” Arkadaşının yüzünde beliren anlatımı görünce konuyu çevirmeye gayret etti: “Pekala. Ne yapmamı istiyorsun?”

“Kadın telefonları yanıtlaması için bilgisayarına bel bağlamış.” dedi Darius. “Ona telefon edeceğiz ve hattın öbür ucunda bir veri bankası bulunacak -gerekten komutlar verildiğinde bize içindeki bütün gizleri aktaracak olan bir veri bankası. Onun sırtından bilgi yükünü alacak, Maşel’in karakterinin bir dökümünü elde edeceğiz. Sonra Trebenis’in evindeki iletişim cihazıyla bağlantı kuracak, aynı piyesi sahneleyeceğiz. Ses ve görüntü kayıtlarını ayrı telefonlara yükleyecek, sonra da iki taklidi birbiriyle yüzleştireceğiz.”

“Tanrı aşkına, Darius! Makinaların can sıkıntısına kapılmak gibi bir yetisi yoktur ve eğer dediğini yapacak olursak onların bu eksikliğini bir imtiyaz gibi görmeye başlarız! Başımıza neyin geleceğini biliyor musun? Sahte Maşel ve hayali Trebenis saatlerce sohbet edecek, birbirlerine çocuk-

luk hatıraları ile bayatlamış fıkralar anlatacaklar... biz ise onları dinlemek zorunda kalacağız. Kafataslarımız şişip irileşecek, kulaklarımız uğuldamaya başlayacak, ruhsal denge-miz...”

“Eğer istemiyorsan ekran başında oturup diyaloglarına şahit olmak mecburiyetinde değilsin. Seyretme ve dinleme işini tek başıma yapmaya gönüllüyüm, ancak programcılık-tan ve elektronikten hiç anlamam. Telefonların devreleri arasına süzülüp hırsızlık yapacak algoritmaları hazırlamak-tan acizim, bu nedenle de senin ortaklığına gereksinim duyuyorum.”

“Suç ortaklığına demen gerekirdi.”

“Abartma. Kuralları biraz esnetiyorsak bunun sebebi çevremizdeki herkesin benzer davranışlar sergilemesidir. İyi niyetli bir gözle bakıldığında yapacağımız iş bir deney olarak kabul edilebilir: İki sevgiliyi sanal bir muhabbet esnasında gözlemleyecek ve bulgularımızı gerçek hayatta tatbik edeceğiz. Bilgisayarlar neşeli bir sohbetten cayıp öfkeli çıkışmalar içeren resimler yollamaya başladığında tartışmanın hangi sebepten çıktığını ve nasıl alevlendiğini keşfedeceğiz.” Darius’un sesi yükselerek kindar bir tını kazandı, genç sosyolog konuşmayı sürdürürken siması öfkeyle kasıldı. “Ve o ikisini birbirine düşürmeyi başardığımda, dostum; Maşel düş kırıklığına uğrayıp eteğime sığındığında... tüm vaktimi kişilik diyagramlarının ve çok bilinmeyenli denklemlerin başında tüketeceğim. Kadının tüm zaaflarını bulup çıkartacak, olanca yeteneğimi konuşturarak onun gönlünü çalacağım. Yakınlığıma ve yandaşlığıma en çok susediği anda ise kancığı öyle bir yüzüstü bırakacağım ki içerisine düşeceği bunalım dillere destan olacak! Bana attığı kazığı faiziyle ödeteceğim Morris, o gün geldiğinde bana bakacak ve aynadaki yansımaları görecektir. Keyfince ceza kesen bir despot -tıpkı yargıçlar, cellatlar ve bankerler gibi amansız!”

***

Evin ışıkları yakılmamıştı, pencerelerden süzülüp gelen kent aydınlığı mobilyaların ve duvarların üstünde beyaz, ince çizgiler yaratıyordu. Genç bir adam koridorda yürüyerek etrafına bakındı, ayaklarının ucuna basarak yatak odasına doğru gitti. Kapıyı aralayarak içeriye göz attığı zaman döşekten önce bir kımıldanmanın hissiyatı, ardından da neredeyse melodik sayılacak bir kadın sesi geldi:

“Pavel?”

“Başka kim olabilir ki?” dedi genç adam. “Uyandırdım mı?”

“Hayır. Seni bekledim.”

“Minnettarım.”

Maşel kolunu uzatıp küçük bir gece lambasını yaktı. Mavi renkli ışığın ve yorganın altındaki görüntüsü sıcaklığı, mahmur gözleri Pavel’i buldu ve onu inceledi.

“Yorgun görünüyorsun.”

“Öyleyim.” Pavel kravatını ve gömleğinin düğmelerini çözmekle meşguldü. Giysilerinin bir kısmını çıkardı, ardından ışığı söndürüp yatağa süzülde.

“Pavel...” Kadının sesi ince bir ihtar taşıyordu.

“Pantolonumu çıkarmadan uzanmamalıyım, biliyorum. Ama çok bitkinim, Maşel; bu geceyi bir istisna olarak kabul edelim.”

Maşel çeyrek tur dönüp kolunun üstüne ağırlık verdi, biraz doğrularp sevgilisinin suratına baktı. “Politikanın bu

denli zor olabileceğini tahmin etmezdim.”

“Dışarıdan bakanlara kolaymış gibi görünür. Ancak içerisinde olan kimseye getirdiği duygusal yük büyüktür, bir tarafında sorumluluk, diğerinde hata işleme korkusu barındırır.”

Pavel derin bir nefes aldı, yakınmaya sapmaksızın konuşmayı sürdürebilmek için çaba harcadı: “Bugün iki önemli adamla görüştüm, biri tanınmış bir matematikçiydi, diğeri ise Başmüzisyen’in ta kendisiydi. Soluğunu tutmana gerek yok, çünkü onunla tanışmak beni umduğum kadar etkilemedi. Adamın şüphe götürmez bir dehası var, lakin zeka kişiyi zayıflıklardan arındırmaya yetmiyor -meğer ki insanlık kılıfından sıyrılmanın yolunu çözmüş olsun. Umutlar her gözü boyuyor, hayaller gerçeği en mahir sihirbazdan daha kolay çarpıtıyor.”

“Konudan bu kadar dolambaçlı yollarla bahsetmendeki amaç sevgiline senden daha aşağı bir konumda bulunduğunu kabul ettirmek olmasın?”

Pavel gülümsedi. “Yalnızca etkileyici bir giriş yapmak istemişim. Başmüzisyen’in bugünlerde ne üzerine çalıştığının haberi var mı? Adam gölgeleri çöpe atıp bir idea yaratmaya çalışıyor: Yaşayan, hisseden bir ezgi! Bunu o kadar çok istiyor ki ne denli mühim bir icada kavuşmuş olduğunu bile farketmiyor, burnunun ucundaki fırsatı algılamıyor. Sesle çalışan bir bilgisayar, uygulamalı bilimde optikten ve elektronikten sonra üçüncü bir saha: Fonik! Yepyeni bir devrim, muhteşem bir atılım. Deha ise yalnız peşinde koştuğu avı umursuyor, salt yeni bir bilincin doğurulmasıyla ilgilenecek. Başmüzisyen dünyaya bir kız çocuğu suretinde gelmiş olsaydı...”

“Pavel...”

“Sadece ismimi anarak bu denli çok şeyi anlatmayı nasıl beceriyorsun? Pekala, anlaşılması imkansız bir tarzda konuştuğumu itiraf ediyorum. Bu hallerime tahammül etmelisin güzelim, çünkü kariyerinin en kritik gününü geride bırakmış birisinin yanındasın. Biraz olsun heyecana kapılamaz, zırvalayamaz mıyım?”

Şaka olsun diye elini kadının beline götürdü, eti yakalayıp sertçe sıktı. Maşel kısa bir çığlık attı, ardından yapmacık bir kızgınlıkla: “Bu hareketi tekrarlamak aleyhinize olur, Senatör.” diye çıkıştı. “Eğer peşinde koştuğunuz şey kariyerinizin erlen sona ermesi değilse...” Bir çığlık daha attı.

“Seni öyle bir pataklayacağım ki malûlen emekliye ayrıldığın ilk bakışta anlaşılacak.”

“Kulağa hoş geliyor. Kendimi mazoşist olarak görmesem de şu anda bir sorgu seansından keyif alabilecek konumdayım.”

“Niye? Ne sormamı istiyorsun ki?”

“Kariyerimin en kritik günü hakkında birşeyler duymaya yeltenecek kadar meraklı olsaydın eğer...”

“Zaten duydum.” dedi Maşel. “Başmüzisyen’le görüşmeye gidip adamın çalışmalarını incelemişsin.”

“Bundan fazlasını başardım. Adamı hükümet adına çalışması için ikna ettim.” Pavel karanlığın içinden kadının gözlerine baktı, onlarda yeni bir parıltı göremeyince: “Politikaya ilgi duymadığını hep unutupuyorum.” diye mırıldandı. “Bu önemli bir başarıydı, Maşel. Memleketin en saygın alimlerinden birini kendi safımıza çekti ve teknokratik yapıda esaslı bir gedik açmış olduk.”

“Ülkeyi kim yönetiyor?” Soru retorikti, genç siyasetçi

cevabını bizzat kendisi verdi: “Eflatun’un rüyası olan insanlar: Demokratların ve oligarkların yerine el koyan düşüncüler. İlk Sümer kentlerinden modern ulus-devletlere kadar her sistemin körlemesine, el yordamıyla yaptığı işi onlar görerek ve ölçüp biçerek yapıyorlar. Teknik imkanları sayesinde toplumu gözlemliyor, simülasyonlar ve denklemler aracılığıyla onun devinimlerini betimliyorlar. Sosyoloji zirve noktasına ulaştı, ilim dalı olarak sürdürdüğü çocukluğunu tamamlayarak bir mühendislik tarzına, yönetime esas olan bir araca dönüştü. İşte sorun da burada: İdari erki ve gücü ellerinde tutanlar bu aracın parçası olan kimseler; yani matematikçiler ve toplumbilimciler. Otomobilin nereye gideceğine motorundaki bir bujinin, bir valfin belirlemesi ne denli imkansızsa bu adamların halkın başında kalması da aynı derecede olanaksız.”

“Silah gücü bir araçtır, para bir araçtır. Yönetim kimi zaman askerlere veya zenginler zümresine kalabilir, ancak bu dönemler ömürsüzdür. Tarihteki tüm teknokratlar gibi günümüzün sosyologları da mevkilerinde kalıcı olmayacaklar; yönetmek görevi ise hayli geri plana itilmiş, kuklalaştırılmış olan siyasetçilere geri dönecek. Çünkü insanlar bizim işimiz, onlarla ilgilenmek bizim zanaatımız. Bir devrim getiriyoruz, sessiz ve ağır tempolu bir rejim değişikliği: Rakibi bölüyor, parça parça sindiriyoruz ve kendini olduğundan büyük görmek, birer dişli çark sayılmamak, kendi kaderlerini tayin edebileceklerine inanmak isteyen bireylere arzuları halüsinasyonu sunuyoruz: Demokrasiyi!”

* * *

Gecenin ilerlemiş bir saatiydi. Gözetim Bölümü’nün koridorları boyunca sıralanan yetmiş bilgi işlem odasından birinde halen ışıklar yanıyor, hareketlilik görülüyordu. Ancak dört duvar arasındaki bu canlılık sıkıntılıydı, aşamadığı muamma karşısında kararsızlığa düşmüştü.

“Olmuyor.” dedi Morris. Saatler süren meyvesiz çabaları onu pes ettirmişti. “Trebenis’in evindeki iletişim bilgisayarına girmek için kırk ayrı metod denedim, hiçbir tutmadı. Bilmeden hatırı sayılır bir adamın telefonuna çattık galiba. Senin tarafında işler nasıl?”

“Sonuçsuz.” diye yanıtladı Darius. “Geçen seçimde Senato’ya dahil olduğumu bulalı iki saat oldu, o dakikadan beri Trebenis isminin geçtiği tek kayda bile rastlamadım.”

“Anlamıyorum... bu güne dek düzineyle senatörün bilgisayarlarını ve telefonlarını kurcaladım, her seferinde de istediğim verileri almayı başardım. Adamın vekillikten daha önemli bir vazifesi olmalı.”

“Alt tarafı bir politikacı. Önemli sayılacak ne iş görüyor olabilir ki?”

“Orasını bilemem.” dedi Morris. “Hükümetin ayak oyunları çevirmek için meclis bünyesinde alt-gruplar kurduğunu, bazı insanlara kamuoyundan saklanan görevlerle imtiyazlar verdiğini duymuştum, ama bu iş beni aşıyor. Belki de meseleyi Gözetim Şebekesi’nin başkanına çıltatmalıyız -hakkında derinlemesine malumat alamadığımız, yalnızca kameralarla takip edebildiğimiz bir adam bizim için tehlikeli olabilir.”

“Eğer yaptıklarımız bu odanın dışına çıkacak olursa alay konusu edilirim, Morris. Hayır, bırakalım da bu bir sır olarak kalsın. Toplumbilimin ilk kuralını hatırla: Tek bir kişi hiçbir önem taşımaz, halkı ancak geniş insan yığınlarının hareketleri etkileyebilir.”

“Uzman sensin.” dedi Morris. “Gözkapaklarım öylesine ağırlaştı ki hemen uyumazsam onlara tersine çalışan bir filozof taşıyla dokunulduğu sanısına kapılacağım: Bu öyle bir

taş olmalı ki değdiği her şeyi kurşuna dönüştürsün!” Sakar bir tavırla ayağa kalktı. “İyi geceler, Darius.”

Dostu gittiğinde Darius derin düşüncelere daldı. Trebenis’i izlemek için gözetim ağına tekrar başvurmuş, ancak neticeye varamamıştı. Adeta bir hayaletle boğuşuyordu. Adamın saptandığı yer yalnızca Maşel’in evinin civarıydı: Saat dokuz on beş, altıncı sokak; saat on, altıncı sokak; saat on bir, altıncı sokak...

Maşel’in evine girmiş, oradan çıkınca da bir otomobile binmiş, geriye de yine taşıtla dönmüş olmalıydı. Bulmaca da buradaydı zaten: Saat on ile on bir arasında hiç görülmemişti, ya altmış dakika süren bir otomobil gezintisi yapmıştı, ya da kamera bulundurmayan bir muhite gitmişti -ve bu tanıma uyan yegane yer C’Alberque’nun, Kampüs’ün ta kendisiydi.

Açıklama bu muydu? Trebenis ikili oynayan, hem siyasetçilerle, hem de sosyologlarla iletişim halinde olan birisi miydi? Hangi taraf için çalışıyordu ve gerçek amacı neydi?

“Bu herife bulaşmamalıyım.” diye söylendi Darius.

“Güçlüler arasındaki çekişmenin arenasına adım atmamalıyım.” Ama ya tehlike varsa? Ya Trebenis’in istihbarattan sakınabilmesini sağlayan kurum Şebeke’nin kendisi değil de hükümetse? Kendisinin, Darius’un hocalarından duyup Morris’e söylediği rahatlatıcı sözler birer palavradan ibaretse?

Tarihte ilk kez olarak bir topluluk bilimsel metotlarla idare ediliyordu. Doğru, bu yönetim katıydı ve kimi vakit zalimleştiği de oluyordu -güney vilayetlerinde coplanan, bayılana dek dövülen, zırhlı arabalara karga tulumba sıkıştırılan insanların manzarasına bizzat şahitlik etmiş birisi bunu yadsıyamazdı. Ancak gelecek farklı olabilirdi: Cumhuriyet de dahil olmak üzere tüm yönetim şekilleri başa zorbalıkla gelmemiş, ilk yıllarını kitleleri ezerek geçirmemiş miydi? Matematiksel sosyoloji, düşünsel rejim -despotluğa sayısız kez tahammül etmiş olan medeniyet bu soylu deneye tek fırsat olsun tanımayacak mıydı? Belki de kendisinin, genç yaşta imtiyaz ve prestij sahibi olmuş olan bir sosyologun risk alması, ona tüm bu nimetleri sunan sisteme sadakat göstermesi gerekliydi. Çünkü... alternatif neydi? Yalanların, kitle histerisinin kurduğu düzene, politikaya dönüş insanlığa ne fayda sağlayacaktı?

Bilim tehlikeliydi, bilim yapay bilinçler yaratmayı dahi mubah gören bir girişimdi. Tabuları yoktu, yasakları yoktu -bu yüzden de çizgiyi aşmakta tereddüt göstermezdi. İnsanlık korkuyordu, kendi icatlarının denetimine girmekten, bilimsel bir yaratının herkese baş olmasından endişe ediyordu. Budalalıkları yüzünden çekindikleri ihtimalin çoktan başa gelmiş olduğunu göremiyorlardı: Tarih boyunca insanlara hükmetmiş olan tüm şeytanlar -hırs, nefret ve açgözlülük- bizzat ademoğlunca yaratılmış değil miydi?

Farkına varmadan karar vermişti bile: Artık bir yanda Darius, ötekinde Trebenis olacaktı. Toplumun geleceğini belirleyecek bir çatışma yaklaşıyor, fırtına bulutları şerareler saçarak dünyayı sarıyordu; ve tıpkı binlerce yıl önce, Truva’da olduğu gibi savaşı ateşleyen, musibeti başlatan bir kadındı, bir ihanetti. Kavganın mitolojik öncülü kadar uzun sürüp sürmeyeceğini, onun yıkıcılığına ve destansı niteliklerine erişip erişemeyeceğini ise ancak zaman gösterecekti. Şans ve kader, belirsizlik ve kesinlik: Evrenin zıt öğeleri iki şahısça temsil ediliyor, aralarındaki denge ile armoniyi yeniden kuracak olan kaos herkesi kaplayacak bir çığ gibi yaklaşıyordu.

Bir Kitap : MARS'TA ZAMAN KAYMASI

Mustafa Yelkenli

MARS'TA ZAMAN KAYMASI

Bilimkurgunun imgelem olanağı insanın iç dünyası ile dış dünya arasında bir bağ kurunca, roman sadece bir uzay romanı veya yabancı bir dünya da kurmaca bir olay örgüsü olmakla sınırlı kalmıyor; insan bütün boyutlarıyla işin içine girince psikolojik ağırlıklı, derinlikli bir roman haline geliyor. Edebi ölçütlerle yazılan roman kuşkusuz serüven ağırlıklı olmaktan çok meraklıları için edebiyat tadında bir yapıt haline gelmektedir. Bu nedenle space opera türü bilimkurgu yapıtları eskisi kadar fazla rağbet görmemektedir. Özellikle son yıllarda bilgisayar teknolojisinin çok hızlı bir gelişme göstermesi, internet üzerinde iletişimin yaygınlaşması, genetik şifrelerin çözülmesi, canlı kopyalamanın gittikçe ürkütücü bir boyut kazanması ve etik açıdan sorgulanır olması, ışıktan hızlı yol alan partiküllerin laboratuvarlarda kanıtlanmasıyla bir olgunun başlamadan bitmesi gibi konular bilimkurgunun gelecek tasarımı üzerinde etkisini gittikçe aşındırmaktadır; çünkü yarın gerçekleşebileceği düşünülen olguların birdenbire günümüzde gerçekleşme trendine girmesi bilimkurgucuları bile şaşırtır olmuştur. Neyin hayal neyin gerçek olduğu anlaşılamamaktadır. Buna rağmen hala eski kafalı bilimkurgu yazarların klasikleşmiş yapıtları büyük bir keyifle okunmakta, sevilmektedir.

Modası bir türlü geçmeyen ve kitapları büyük bir zevkle okunan bilimkurgunun haşarı çocuğu Philip K. Dick'in Karanlığı Taramak romanından sonra Mars'ta Zaman Kayması romanını yayınlayan Altıkırkbeş Yayınevi, psikoloji ağırlıklı bilimkurgunun farklı yönlerini de okur sunuyor. Türkçeye pek çevrilmeyen, iç dünyaya (inner space) yönelik yapıtları okura sunan Altıkırkbeş yayınları psikoloji ağırlıklı bilimkurgu romanlarıyla hep duyumsanan önemli bir eksikliği gidermiş olmaktadır. Mars'ta görevli bir sendika yöneticisi ile otistik bir çocuğun etrafında gelişen ilişkiler ağını anlatan romanın ana unsuru, otistik bir çocuğun gelecekle ilgili kehanetlerini deşifre edecek bir elektronik aygıtın yapılmasıdır. Otistiklerin geleceği gördükleri yönünde bir kuramın gerçekliğini ortaya çıkartacak olan bu aygıt aynı zamanda arsa spekülörlerinin yatırımlarının isabetli olup olmadığı konusunda da bir fikir verecektir..

Otistiklerde bölümsel bir evren görüşü var. Bütünsel bir zaman anlayışı olmayan, kendi iç dünyasında yaşayan otistik Manfred Steiner bir arsa spekülörünün aldığı arsada gelecekte ne tür bir yerleşim yeri aldığını algılayarak bir kağıda çizer. İleride bir kent haline dönüşecek olan bu toprak parçası mutsuz insanların yaşadığı harabe bir semt olacaktır.

Yazarın romanına serpiştirdiği Mars'ta yaşayan çöl adamları da tıpkı Frank Herbert'in Dune romanında anlattığı Fremenlere benzerler. Ancak onlar gibi çöl koşullarında ter, sidik gibi insan vücudunun salgıladığı sıvıları damıtarak içmeye hazır hale getiren teknik donatıma sahip değiller. İlkel insanlar gibi ok ve yayla avlanmaktalar. Su bulmak için büyücülerden ve büyülü objelerden yararlanıyorlar. Philip K. Dick'in, özellikle Uzayda İsyan, Yaratılan Dünya, Gökteki Göz gibi romanlarında büyü ve şans objeleri önemli yer tutar. Arthur C. Clarke gibi mistik bir hava içermeyen bunlar. Bunları, devlet denilen mekanizmanın insanları kendi sorun-

larından uzaklaştırmak veya yabancılaştırmayı yoğunlaştırmak amacıyla kullandığı stratejik önermeler olarak görmek gerekir. Ancak Dick'in romanları bir tek önerme üzerine kurgulanmaz. Romana derinlik katan bir çok yan öğeler romanın kurgusu üzerinde önemli etkilerde bulunur. Burada da zamandan kaymalar, geleceği görmeler, gelecekteki olası gelişmeleri zihinsel algılamayla yaşamaların yanında şizofren takıntılar da yer alır. Şizofrenin ortaya çıkardığı fantezi dünyasıyla, reel dünyanın ikilemini yaşayanların psikodramını da işler.

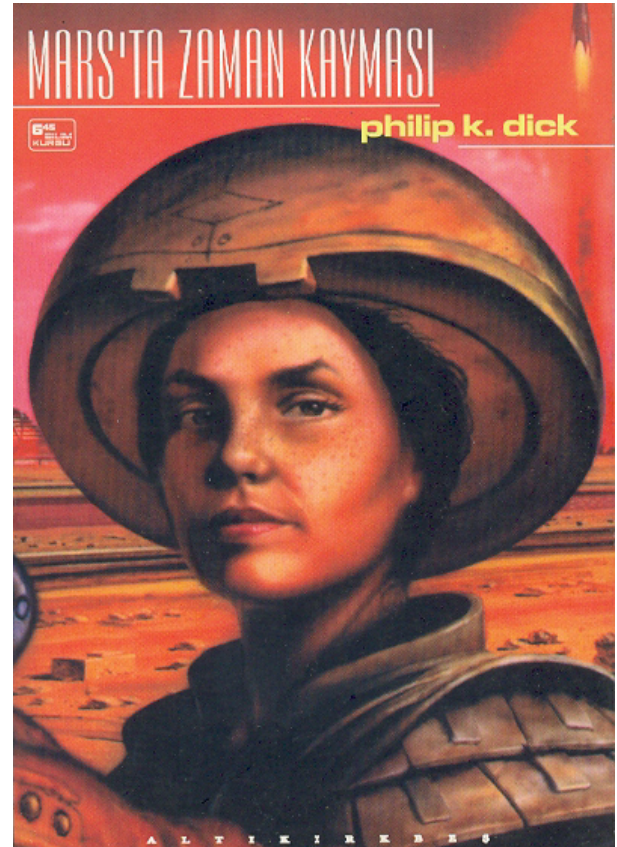
Mars'ta yaşam olanağının mümkün olmaması kesinleşmesine karşın, hala klasik bilimkurgu romanlarından keyif alan okurlar için Mars'ta Zaman Kayması okunması gereken bir roman. Üstelik usta bir yazardan...

Mars'ta Zaman Kayması

Philip K. Dick

Türkçesi : Gökhan Gezgın

Altıkırkbeş Yayınları, 304 s.

(www.kayipdunya.com sitesinden alınmıştır.)